ELSA AZBRBAYCAN 2017-CİİL 1 ügugumalı

ELSA AZERBAIJAN

2-Cİ BURAXILIŞ

The European Law Students' Association
AZERBAIJAN

ELSA nədir?

Avropa Hüquq Tələbələr Assosiyası (ELSA) müstəqil, qeyri siyasi, gəlir məqsədi güdməyən dünyanın ən böyük hüquq tələbələr təşkilatıdır. ELSA Avropanın 42 ölkəsində, 210 universitetində 30,000-dən çox hüquq tələbələrini və gənc hüquqşunasları özündə ehtiva edir.

ELSA-nın Azərbaycanda təşəbbüs qrupunun əsası bir neçə hüquq tələbəsi tərəfindən 2010-ci ilin iyununda qoyulmuşdur. Elə həmin ayda təşəbbüs qrupu tərəfindən təşkil edilən prezentasyalardan aydın müşahidə etmək olar ki, hüquq tələbələrinin əksəriyyəti ELSA-nın Avropada təşkil olunmuş müxtəlif beynəlxalq tədbirlərində iştirak etməkdə, habelə bu təşkilatın digər üzvləri ilə möhkəm qarşılıqlı münasibətlər quraraq öz əlaqələrini genişləndirməkdə maraqlıdırlar.

Azərbaycan ELSA-nın Türkiyənin Alanya şəhərində keçirilən 58-ci Beynəlxalq Şuranın İclasında müşahidəçi üzv statusunu qazandı, beləki Azərbaycan səslərin çoxluğu ilə ELSA ailəsinə qəbul olundu.

Biz inanırıq ki, tələbələr ELSA-nın geniş fəaliyyət imkanları və beynəlxalq əməkdaşlıq vasitəsilə beynəlxalq hüquq sistemləri barədə dəyərli biliklər və təcrübə əldə edəcəklər. Və hər bir Azərbaycanlı hüquq tələbəsi idarəetmə, qrup fealiyyəti qabiliyyəti, praktiki iş təcrübəsi, Avropa dəyərlərini paylaşmaq və başqa imkanlardan faydalancaqlar.

Avropa Hüquqşünas Tələbələr Assosiasiyası (The European Law Students' Association)

Avropanın müxtəlif dövlətlərindən, universitetlərindən, mədəniyyətlərindən olan on minlərlə Hüquqşünas Tələbəni və Gənc Hüquqşünası özündə birləşdirməklə, Hüquqşünas Tələbələrin bütövlükdə dünyadakı ən böyük şəbəkəsidir. Təşkilatın yaradılmasında və hal-hazırki fəaliyyətində əsas məqsəd Avropanın müxtəlif ölkələrindən olan gəncləri eyni təşkilatda birləşdirməklə, onlar arasında mənəvi-əxlaqi inteqrasiyaya, elmi

biliklərin paylaşılmasına nail olmaqdan, Beynəlxalq Konfranslar, Təlimlər, Səhnələşdirilmiş Məhkəmə prosesləri keçirilməsi yolu ilə Hüquqşünas Tələbələrin nəzəri biliklərinin praktiki tətbiqinə şərait yaratmaqdan ibarətdir.

42 Avropa dövlərindən olan Hüquqşünas Tələbələrin və Gənc Hüquqşünasların vahid bir şəbəkədə təşkilatdıraraq ELSA istər tələbə mübadiləsi həyata keçirməklə, təhsil səfərləri təşkil etməklə, istərsə də təcrübə proqramları təşkil etməklə Hüquqşünasların öz sahələrində daha professional formalaşması və təcrübə qazanması yolunda böyük köməklik göstərmiş olur. Eyni zamanda təşkilatın Beynəlxalq olması Hüquqşünaslara istər mədəni, istər elmi cəhətdən Avropaya inteqrasiya olmaq imkanı yaratmaqdadır.

"İnsan mənəviyyatina və mədəni müxtəlifliklərə hörmət edilən bir dünya"

təşkilatın fəaliyyətində başlıca prinsip kimi çıxış edir. Təşkilatın yaranma məqsədləri sadəcə sadaladığımız akademik xarakterli fəaliyyətlərdən ibarət deyildir, ELSA eyni zamanda, müxtəlif dövlət, din və irqlərdən olan Hüquqşünas Tələbələrin və Gənc Hüquqşünasların daimi dostluğunu yaratmağı qarşıya məqsəd qoymuşdur, fəaliyyət məqsədləri sırasında müxtəlif əyləncəli tədbirlər, gəzintilərin təşkili də yer tutmaqdadır.

What is ELSA?

ELSA is the world's largest independent law students' association. ELSA is an international, independent, non-political, non-profit-making organisation run since 1981 by and for students. It is comprised of students and recent graduates who are interested in academic and personal excellence. ELSA offers law students a perfect platform to develop their existing skills, acquire new skills and meet fellow students and legal professionals throughout Europe.

ELSA gives many opportunities to its members to get access to premium projects. ELSA members can be a delegate in WIPO, UNCITRAL or in other UN bodies. With ELSA, this is a reality! And ELSA will provide you with the opportunity to work on projects throughout Europe with people of multiple nationalities.

Students and young lawyers enrolled in ELSA are seeking for excellence. They are not afraid to challenge their legal skills and are willing to invest their free time into the improvement of their knowledge.

Vision

"A just world in which there is respect for human dignity and cultural diversity" The Philosophy Statement of the European Law Students' Association

Purpose

To contribute to legal education, to foster mutual understanding and to promote social responsibility of law students and young lawyers.

Means

To provide opportunities for law students and young lawyers to learn about other cultures and legal systems in a spirit of critical dialogue and scientific co-operation.

To assist law students and young lawyers to be internationally minded and professionally skilled.

To encourage law students and young lawyers to act for the good of society.

Organisation

Local, National and International Level The ELSA Network works on three levels, the local, the national and the international. ELSA has 42 National Groups as members and almost all National Groups are divided into Local Groups. Every Local and National Group has a Local or National Board.

ELSA Azərbaycan Hüquq Jurnalı

ELSA Azerbaijan Law Review

2015-ci ildə qoyulmuş, 2016-cı ildə isə ilk dəfə çap olunmuşdur.
Jurnalın əsas məqsədi hüquqşünaslıq sahəsində oxuyan tələbələrin mütaliə meylinin və həvəsinin gücləndirilməsi, ölkənin hüquq sahəsində elmi və praktik baxımdan mübahisəli və ümdə məsələləri barədə məlumata malik olmasının təmin edilməsi və hüquqşünaslıq ixtisasında oxuyan tələbələrin, gənc hüquqşünasların elmi araşdırmalarının, mövqelərinin və şərhlərinin geniş hüquq ictimaiyyətinə çatdırılmasından ibarətdir.

LSA Azərbaycan Hüquq Jurnalının əsası

Jurnalın vəzifəsi hüquqşünaslıq sahəsində təhsil alan tələbələrin biri-biri ilə qiyabi olaraq tanışlığının, onlarla təcrübi hüquq işçiləri arasında bu və ya digər formada elmi kontaktın qurulmasının və ölkədə, eləcə də dünyada baş verən hüquqi yeniliklərlə bağlı məlumatlandırılmanın təmin edilməsindən ibarətdir.

Jurnalın fəaliyyət istiqamətləri aşağıdakılardan ibarətdir:

- 1. Məqalələr, elmi araşdırmalar, mövqelər, sərhlər;
- 2. Hüquq sahəsi üzrə ölkə ərazisində və dünyada baş verən müxtəlif hadisə və hərəkətlər barədə məlumatlar;
- 3. Hüquq sahəsi üzrə milli və beynəlxalq məhkəmə aktlarının çap edilməsi.

LSA Azerbaijan Law Review was established in 2015 and its first edition was published in 2016.

The main aim of Law Review is to motivate law students to read academic literature and write academic articles, to provide them with appropriate information related to highly important and topical discussions taking place in the civil society and to deliver young lawyers' and students articles to society.

The activities of Law Review are the followings:

- 1. Articles, academic researches, interpretations;
- 2. Information related to law sphere on a local and international level;
- 3. Printing interesting local and international judiciary acts.

5

Right To Private Life

Aghayeva Farida

Master degree student at Department of UNESCO Chair on Human Rights and Information Law Law Faculty, Baku State University

Key words: private life, physical integrity, moral integrity, reputation, right to a name, sexual identity

ABSTRACT

This article is dealt with the article 8 of European Convention on Human Rights [1] especially the theme of right to private life. The term 'private life' is a broad term not susceptible to exhaustive definition. Other than 'privacy', the notion 'private life' is not confined to a secluded space free from interference by others. To a certain extent, it also encompasses the relationships of an individual with his social environment, the protection of personality rights and personal autonomy as well the possibility to personal development.

Açar sözlər: şəxsi həyat, fiziki toxunulmazlıq, mənəvi toxunulmazlıq, şəxsi nüfuz, ad seçmək hüququ, cinsi mənsubiyət

XULASƏ

Bu məqalədə Avropa Konvensiyasının 8-ci maddəsində təsbit olunmuş şəxsi həyatın toxunulmazlığı hüququndan bəhs edilir. Şəxsi həyat tam anlayışı verilməsi mümkün olmayan geniş əhatəli termindir. "şəxsi həyat" anlayışı fərdin özəl həyatına nisbətən başqaları tərəfindən müdaxilə olunmayan sahə ilə məhdudlaşmır. Müəyyən dərəcədə o, şəxsin ətraf aləmlə münasibətlərini, həmçinin onun şəxsiyyətin qorunması hüquqlarını və öz taleyini özünün həll etməsini eləcə də şəxsi inkişaf imkanı ilə bağlı münasibətləri əhatə edir.

Ключевые слова: личная жизнь, физическую неприкосновенность, моральной целостности, репутации, право на имя, половая принадлежность

РЕЗЮМЕ

В данной статье рассматривается в статье 8 Европейской конвенции о правах человека в частности тему права на частную жизнь. Термин «частная жизнь» является широким термином, не поддается исчерпывающему определению. Кроме "Приватность", понятие "частная жизнь" не ограничивается изолированном пространстве, свободной от вмешательства со стороны других. В определенной степени, он также охватывает взаимоотношения человека с его социальной среды, защиты прав личности и личной автономии, а также возможность личного развития.

he European Court of Human Rights has never offered a clear and precise definition of what is meant by private life. In the case of Costello-Roberts v. United Kingdom Court noted that "in its view private life is a broad concept, incapable of exhaustive definition" In Niemietz v. Germany case the Court declared, "The Court does not consider it possible or necessary to attempt an exhaustive definition of the notion of "private life". However, it would be too restrictive to limit the notion to an "inner circle" in which the individual may live his own personal life as he chooses and to exclude there from entirely the outside world not encompassed within that circle. Respect for private life must also comprise to a certain degree the right to establish and develop relationships with other human beings." The Court observed that the notion of 'private life' should not be taken to exclude activities of a professional or business nature since, it is in the course of their working lives that the majority of the people have a significant opportunity of developing relationships with the outside World [2].

What is clear is that the notion of private life is

much wider than that of privacy, encompassing a sphere within which every individual can freely develop and fulfill his personality, both in relation to others and with the outside world. Instead of providing a clear-cut definition of private life, the Court has identified, on a case-by-case basis, the situations falling within this dimension. The result is a rather vague concept, which the Court tends to construe and interpret broadly: over the years the notion of private life has been applied to a variety of situations, including bearing a name, the protection of one's image or reputation, awareness of family origins, physical and moral integrity, sexual and social identity, sexual life and orientation, a healthy environment, self determination and personal autonomy, protection from search and seizure and privacy of telephone conversations. In addition, the Court has held that the recognition of an individual's legal civil status comes within the scope of Article 8 and has found the provision applicable.

The application of Article 8 to naturalization claims has proven to be sensitive: although the provision does not guarantee the right to acquire a particular nationality, in the Genovese case the Court stated that it could not be ruled out that an arbitrary denial of citizenship might, in certain circumstances, raise an issue under Article 8 of the Convention because of the impact of such a denial on the social identity aspect of the private life dimension protected by that provision [3]. An excessive delay in the registration of a marriage has also been considered to fall under the remits of the provision.

The scope of the right to private life under article 8 ECHR encompasses (but is not limited to) the following aspects:

- Right to one's reputation
- Right to physical and moral integrity
- Sex life, sexual orientation and sexual identity
  - Gender identity: right to a name

In 2007 Strasburg Court, with a judgment representing a progressive step in the development on the right to respect for private life. In the case of Pfeifer v. Austria the Court expressly recognized that Article 8 applies to the protection of one's reputation. In the case of Petrina v. Romania it stated that a reputation forms part of the individual identity and psychological integrity, imposing a duty of protection on national courts, even if the criticism is expressed in the context of a public debate.

Depending on the circumstances, "private life" can extend to the moral and physical integrity of the person, leading to a possible overlap with Article 3

situations particularly. Nonconsensual or compulsory medical treatment or examination, regardless of how minor, will certainly fall within the protective scope of private life under Article 8. Examples of cases where physical or moral integrity were (or could have been) looked at from an Article 8 perspective include: the administration of medicaments to a severely handicapped child by hospital staff against the wishes of his mother (Glass v. United Kingdom); a strip search of all visitors of a prison, regardless of any reasonable suspicion of having committed a criminal offence (Wainwright v. United Kingdom); forcible administration of emetics to a suspected drug trafficker in order to provoke vomiting of the psychotropic substance swallowed (Jalloh v. Germany) ;and the forcible gynaecological examination of a detainee (Y.F. v. Germany). Examples of psychological integrity include: the deportation of a mentally ill person to a place where his condition would go largely untreated (Bensaid v. United Kingdom); and repeated psychiatric examinations at short intervals in connection with similar criminal cases before the same court (Worva v. Poland) [4].

The right to private life under article 8 ECHR embraces a person's sex life (Stübing v Germany). Since interferences with the sex life touch upon a particularly intimate part of the life of the affected person, the margin of appreciation accorded to the contracting states in this area is narrow. In addition to the requirement to be based on a law, interferences with the sexual life of a person have to respond to a pressing social need.

In a number of resolutions, the Court has scrutinized legislation pertaining homosexuals. In the case Dudgeon v UK, the applicant complained about laws in force in Northern Ireland according to which homosexual acts between consenting adult males constituted a criminal offence. The applicants house had been searched by police for drugs. On this occasion, private correspondence and diaries were confiscated. Since homosexual activities were described in these documents, the applicant was questioned by police about his private and sex life. No charges were brought against the applicant. At this point of time, no proceedings for homosexual acts between adults over the age of 21 had been instituted for several years already. The Court stated that the very existence of legislation sanctioning homosexual acts amounted to an interference with the right to private life, regardless of the fact that in general no proceedings were initiated against consenting adults engaging in homosexual activities. The Court pointed also to the fact that, while as a matter of practices the prosecution discontinued proceedings in such cases, there was no official policy to this effect in place.

The European Court of Human Rights has initially adopted a restrictive approach to the impact which the Convention has on these issues. In Rees v UK, the applicant was a female-tomale transsexual. After changing his name to a male name, he requested a new passport. While the passport was issued under the new name, the authorities refused to include the prefix 'Mr'. They also did not grant his request to alter the birth register. The Court held that the lack of legislation governing the change of official documents and registers did not amount to a violation of article 8 ECHR. It pointed to the margin of appreciation contracting states enjoy concerning the measures to adopt in view of transferring the guarantees enshrined in article 8 into national law. While there were by-laws to resolve issues such as the one brought forward by the applicant were in place in some Council of Europe member states, the ECHR stated that the UK could was not compelled by article 8 to enact similar legislation.

In Cossey v UK, the Court has confirmed this approach. The applicant had undergone gender re-assignment and wished to marry. Authorities had informed her that she was legally still considered a man. The Court stated that there were no reasons to depart from its judgment in the Rees case, since there were no scientific or social developments which would justify or require a different evaluation.

The issue of the applicability of Article 8 to the choice of first and last names was first examined by the Court in the early 1990s. In Burghartz, a case concerning the use of the wife's last name by her spouse, the Court clearly stated that despite not being explicit in Article 8, one's name, as a means of personal identification and of linking to a family, must be viewed as part of one's private and family life, which must be enjoyed without discrimination based on gender [5]. In the case Guillot v. France, which was about the refusal of the French authorities to register the applicant's daughter with the name "Fleur de Marie" as it was not listed in the Saints' Calendar, the Court further clarified that the choice of a child's forename by parents amounts to a personal, emotional matter and therefore comes within their private sphere.

References:

- 1. Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. Available at: www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf
- 2. "The developing scope of Article 8 of the European Convention on Human Rights", European Human Rights Law Review. Feldman David, 1997
- 3. Jacobs, White and Ovey: the European Convention on Human Rights. By Elizabeth Wicks, Bernadette Rainey, Clare Ovey. Oxford University Press, sixth edition, 2014
- 4. HUDOC European Court of Human Rights http://hudoc.echr.coe.int
- 5. Council of Europe human rights handbooks: Protecting the right to respect for private and family life under the European Convention on Human Rights, by Ivana Roagna, Strasbourg, 2012

Digital Content Markets For Consumers: Characteristics And Challenges

Narmin Imanli

Master degree student of European Union Law Faculty, Baku State University

SUMMARY

owadays digital content markets have almost equal role as other fields of consumer markets in our society. According to this important role there is need for researching about consumer protection mechanism, particularly in the digital marketing. Constant developments in the area of digital technology are fundamentally changing the way consumers interact and shop online.

With the digitization of entertainment and information and the tools for its production, the distribution of digital content has increasingly shifted from the physical to online domain. More recently mobile business has begun to conquer the consumer market, assisted by expanding transmission capacities of mobile networks as well as the escalating functionality of mobile "phones". Digital content is offered via a plethora of different business models, and an end to the innovation and development in this sector is not yet in sight.

Keywords: digital content markets, consumers' rights, doing business online, digital consumers, consumers' choices and expectations, consumer fair contracting, consumer protection, Directives on consumer rights, The Consumer Rights Act

Characteristics of digital content markets

Consumers can choose between "on-demand" offerings (consumers can decide when to watch a specific movie or other type of content), near-on-demand" content (digital content is offered in time intervals, e.g., hourly or every ten minutes), on-demand downloading (digital content is delivered from the providers' servers to consumers' digital devices, e.g., a computer or digital video recorder), streaming (digital content is stored on the distributors' servers and can be delivered to users individu-

ally as they access it. However, no permanent copy remains on the consumers' hardware. The streaming process leaves only an ephemeral copy of the file on the users' devices. When the application or device used to access the stream is turned off, the ephemeral copy is deleted), webcasting (digital content is streamed over the Internet. It can be accessed over a conventional web browser or client software such as RealPlayer, Windows Media Player or Apple's iTunes), the subscription to purchase of e-books, e-journals and newspapers, social broadcasting and many, many more.

A new and increasingly valuable currency in digital content markets is personal data. Many services that are seemingly offered "for free" are financed through the collection and re-use of the (personal) data of consumers – for example, for purposes of targeted advertising or reselling consumer data.

From the point of view of consumer law and policy, this raises important definitional questions regarding concepts such as "remuneration", "commercial transaction" and "economic service" as well as questions of a more political nature – namely, how to protect consumers' privacy in digital environment.

Choice and diversity

The ease with which consumers can switch between services and (technical) platforms can also affect consumers' choice and the diversity of digital content consumed. The fact that consumers have a choice, however, is a necessary prerequisite for a consumer policy that is largely oriented towards principles of party autonomy and market competition. For individual consumers, the ability to avoid services that do not respond to their interests or respect their rights is one – if not the most important – way to protect their interests and exercise power in the digital market. At the same time, the abili-

ty to switch between services and access different services is a stimulus and precondition for a well functioning competitive market. Restrictions of consumer choice are thus not only of concern to individual consumers but also to public policy.

Closely related to the possibility to access digital content and to exercise choice is the aspect of media diversity. A well-balanced diet of media content from different speakers, viewpoints, ideas and ideals is the matrix for cultural exchange, democratic participation and personal self-deployment. The primary goal of European media policies is then also to ensure that viewers have access to pluralistic media content. Such are the demands from people's fundamental right to freedom of expression, which "will be fully satisfied only if each person is given the possibility to form his or her opinion from diverse sources of information". Consumers' ability to benefit from media diversity is seriously limited if they are not free to choose between a variety of different sources of content.

Usage restrictions

Consumers do have certain expectations regarding digital content. Two categories of expectations can be distinguished:

- 1. The first category includes being able to perform certain usages that consumers are already accustomed to from traditional media. Examples include the ability to copy and play a CD or MP3 on different devices for example, a CD player, a car audio system, a computer (consumptive use) or portable music player. Consumers become concerned when DRM, and the contractual conditions it enforces, restricts these forms of usage.
- 2. A second category includes new forms of usage that are brought to consumers by digitization, such as the ability to forward digital content, share it electronically with friends, access digital content, use it on different devices, etc. From the perspective of consumers, digitization adds new usage possibilities, such as the ability to make better quality copies or the possibilities to transform digital music into MP3 files. To some extent, this attitude is stimulated by the content industry itself by advertising CD quality as superior and by marketing MP3 players. Consumers expect certain customary features of digital products, even if they have to pay extra for them.

Consumer Information and Transparency

The next most commonly experienced problem is the lack of information or the low quality of information provided, combined with the fact that key information is often obscured, as when it is hidden away in lengthy terms of use. At the same time, when talking about consumer protection in digital content markets, the need for transparency is probably the most frequently made suggestion of how to improve the situation for consumers.

Consumers experience a lack of, or incompleteness of, legal information regarding instructions on how to report problems to suppliers, the cancellation policies, the terms of use, the license agreements, and the information on the warranty. They also encounter difficulties understanding the information that is provided, due to the complexity and technicality of the language as well as the length of the information provided. Other studies demonstrate that users are badly informed about the usage of cookies and behavioural advertising strategies, for example. Still other problems identified were a lack of information on charging and payment structures as well as product bundling. Transparency of contractual or technical restrictions is another concern in this context. Surveys among digital music users and digital video content users found that a majority of the users of digital music or video offerings felt inadequately informed about eventual usage restrictions or the fact that DRM is used to enforce such conditions.

Privacy

According to a survey in Germany, 87% of consumers interviewed were concerned about their right to privacy when shopping online. This finding stands in sharp contrast to the findings of another study, according to which only 2% of the problems experienced during the past twelve months were related to privacy. The apparent contradiction in the valuation of privacy problems can possibly be explained by the fact that, while it is probably true that consumers are (very) concerned about their privacy in abstracto, in practice they will find it difficult to identify threats to their privacy or recognize privacy issues as the source of problems they experience. In other words, while users may complain – for example, about receiving personalized advertising they are not necessarily aware that this is (also) a potential privacy issue and problem with respect to the protection of their personal data. Also, users are often not informed (or only to a limited extent) about potential privacy threats. The privacy problem that was most perceived by consumers in the Europe Economics study, for example, was related to the amount of information that was requested which felt excessive or inappropriate, while most did not realize how much monitoring and collecting of information occured on their own actions.

Fair Contracting

Similar to the situation with privacy, the fairness of contractual terms is a much-cited consumer concern and is frequently referred to especially by consumer representatives. Yet only 2% of the problems mentioned in the survey related to unfair contract terms. Again, it needs to be noted that it can be difficult if not imposibble for laymen to recognize the unfairness of contractual terms. Yet evidence exists that the fairness of contractual conditions that are imposed on consumers is not always beyond doubt. Suspicious provisions include the followings:

- The reservation to unilaterally change the terms and conditions of the contract is included. As a consequence, the provider of digital content who reserves the possibility to do so can change the number of copies of a song a consumer is allowed to make even after the consumer has bought the song and downloaded it onto his computer.
- Wide-ranging disclaimers exclude liability for several types of damage on consumer hardware or software.
- The vendor places restrictions on the possibility of criticizing the product publicly.
- Through the sale of the product, the vendor is able to monitor usage behaviour.
- The product only works with software and/ or hardware provided by the same vendor or a supplier preferred by the vendor.
- Suppliers of software reserve the right to update software remotely and without warning.
- Rights of long-term ownership of personal data are secured.

Security and Safety

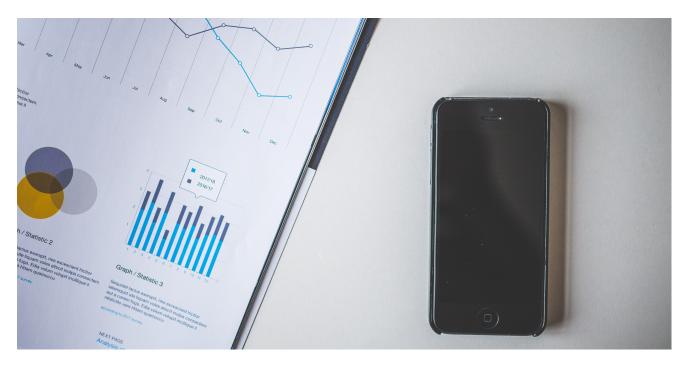
Security and safety issues are a concern - also and particularly in the online environment – where viruses, malware, and other corruptive technology can spread easily and in no time. Security concerns mentioned by consumers included email scams, spam, identity theft, viruses, loss of information, and the security of online possessions and communication, as in the context of social networks or email. Security concerns were also raised in the context of DRM technology. DRM systems may come in conflict with other software installed on a computer. Since most DRM sytems and the relevant online services need an Internet connection, they are relatively open for external attacks but can hardly be controlled by consumers in this respect. Accordingly, consumer organizations demand that DRM software should not hamper or limit the use of other protection software on consumers' computers. As a general demand, market players should not confront consumers with immature technology. The technical design of digital content should not bring new vulnerabilities into customers' computing equipment, and the systems must enable consumers to set their own policies and levels of security for their own machines.

The security and safety of consumers' hardware and software is not only a concern of consumers; it is also in the interest of society as a whole: "For information technology to also function reliably in the future it is important to make people increasingly aware of the importance of IT security.

Consumer protection in the digital single market is one of the main priorities of European policy makers. Legal framework for consuming process and consumer rights reflected in several legislative acts. For example, within the EU more general legislation that also covers electronic commerce (Directive 2011/83/EU on consumer rights, Directive 2006/114/EC concerning misleading and comparative advertising and Directive 95/46/EC on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data). More specific legislation in this area is: Directive 2000/31/EC on certain legal aspects of information society services, in particular electronic commerce, in the Internal Market; Directive 2002/22/EC on universal service and users' rights relating to electronic communications networks and services; Directive 2002/58/EC concerning the processing of personal data and the protection of privacy in the electronic communications sector; Regulation (EU) No 524/2013 on online dispute resolution for consumer disputes; and Directive 2002/65/EC concerning the distance marketing of consumer financial services.

Also we can mention The Consumer Rights Act which adopted by United Kingdom government came into force on 1 October 2015. The law is now clearer and easier to understand, meaning that consumers can buy and businesses can sell to them with confidence. Chapter 3 of this Act is "Digital Content" and it aimed to answer some questions such as what digital content contracts are covered about, what statutory rights are consumers under a digital content contract and etc. The Consumer Rights Act 2015 says digital content must be as described, fit for purpose and of satisfactory quality.

Finally, we have indicated that particular attention is needed with regard to the consumer law and digital content matters. Ultimately, consumer protection law in the area of digital content may very well become the crowbar needed for the long-awaited

improvement of the legal standing of consumers of copyrighted content, contributing to a better balance between the rights of consumers and the rights of copyright holders.

References:

- 1. See_http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/docs/high_level_group/consumer_charter_germany.pdf. (Hereinafter Charter Consumer Sovereignty 2007)
- 2. See Charter Consumer Sovereignty (2007), 1; Helberger (2005), p. 67ff.; H.-W Micklitz & A. Oehler, Statement on the Subject Area of Consumer Policy in the Digital World, by the Scientific Advisory Board on Consumer and Food Policies at the Federal Ministry of Food, Agriculture and Consumer Protection, 21 November 2006.
- 3. See Council of Europe, Recommendation No. R(99) 1 of the Committee of Ministers to Member States on Measures to Promote Media Pluralism, Strasbourg.
- 4. See N. Dufft et al., Indicare, Digital Music Usage and DRM: Results from a European Consumer Survey 26-28 (2005), 16, 23, available online at www.indicare.org/tiki-download_file.php?fileId=110.
- 5. See N. Dufft et al., Indicare, Digital Video Usage and DRM: Results from a European Consumer Survey 26-28 (2006), 25-26, available online at www.indicare.org/tiki-download_file.php?fileId=170.

- 6. See Europe Economics (2011), 38-50; ECC-Net (2010, 24ff.
- 7. See L. Kool, A van. der Plas, N. van Eijk, N. Helberger, B. van der Sloot, A Bite Too Big: Knelpunten bij de implementatie van de cookiewet in Nederland, Report for the Dutch Regulatory Authority for the Telecomsector, 2011.
- 8. See_www.vzbv.de/cps/rde/xbcr/vzbv/infratest_dimap_umfrage_verbraucherschutz_25_08_09.pdf; cf. also Which? (2010), Online Privacy: Targeted Web Ads Under Spotlight, 26 May 2010; see also Micklitz & Oehler (2006), 14, stressing the importance of privacy. ECC-Network (2010), 23.
- 9. See Digital Consumers and the Law. Towards a Cohesive European Framework by Lucie M.C.R. Guibault, Natalie Helberger, Marco Loos, Chantal Mak, Lodewijk Pessers, Bart van der Sloot, 2012 Wolters, Cluwer, p.17
- 10. See http://ec.europa.eu/priorities/digital-single-market/index_en.htm and the European Parliament resolution of 4 July 2013 on completing the digital single market.
- 11. See New consumer rights applicable across the EU, 2014, EP
- 12. See_https://www.gov.uk/government/publications/consumer-rights-act-2015/consumer-rights-act-2015
- 13. See https://pure.uva.nl/ws/files/1870764/122561_374238.pdf

The History Of Corporate Governance

Shabnam Taghiyeva *Master degree student of civil proceess Law faculty,Baku State University*

Açar sözlər: korporativ idarəetmə, səhm və səhmdarlar, idarə heyəti, agentlik, mülkiyyət və nəzarət sistemi

XÜLASƏ

u məqalə korporativ idarəetmənin tarixində-n bəhs edir. Bildiyimiz kimi, hər bir şirkətin, müəssisənin əsas məqsədi mənfəət əldə etmək və iqtisadi vəziyyətini yaxşılaşdırmaqdan ibarətdir. Korporativ idarəetmənin formaları və şirkətin iqtisadi fəaliyyətinin səmərəliliyi arasındakı qarşılıqlı əlaqəni nəzərə alsaq bu sahənin tədqiq olunmasının əhəmiyyəti daha da artır. Korporativ idarəetmə və onun formalarını daha düzgün tətbiq etmək üçün ilk növbədə onun tarixi və inkisaf mərhələləri, həmçinin yaxsı korporativ idarəetmə təcrübəsi tədqiq edilməlidir. Korporativ idarəetmə özü nisbətən yeni sahə sayılsa da, onun inkişaf tarixi olduqca qədimdir. Məqalə korporasiyalar, onların strukturu və korporativ idarəetmənin inkişaf tarixini təhlil edir.

Key words: corporate governance, share and shareholders, board of directors, agency, ownership and control

ABSTRACT

This article is about the history of corporate governance. The principal objective of a business enterprise is to make money, simply speaking and there is an interrelation between the forms of governance and economic performance of the organization. Notwithstanding the fact that corporate governance is a relatively new field of study, the history of it is quite old. In order to comprehensively understand this phenomenon and study corporate governance system good corporate governance practice, first of all, its history and development should

be studied. The article analyzes the early history of corporations, their structure and development of good corporate governance practices.

The corporate governance, ensuring that a company is operating in a way that it achieves its objectives, the way through which companies are governed, conflicting interests of all stakeholders are balanced is the key element in improving economic efficiency and growth, enhancing investor confidence which in its turn contributes to the overall economic, social life of the countries. Taking the multiple important features and role of corporate governance into consideration, we should study it in a deep way not just by analyzing it in a theoretical or legislative context but also, by looking at its history. By learning and analyzing the background and various historical stages of development of corporate governance, we will gain a better understanding of its nature, how it emerged, its improvement, different concepts applied in different countries, best practices, major challenges, and etc., which in its turn will help to find solutions to contemporary problems, throwing light on present and future trends. Most importantly, the history reveals and helps us to understand the underlying idea, importance of corporate governance and why we should study it.

According to the Guhan Subramanian, Joseph Flom Professor of Law and Business at Harvard Law School, although corporate governance is a relatively new field of study, its roots can be traced back to the seminal work of Adolf Berle and Gardiner Means – "The Modern Corporation and Private Property" in the 1930s, but the field emerged only in the 1970s. Wells, associate professor at Temple University, by arguing the abovementioned fact says

that the intellectual roots of these ideas stretch back at least to the 1890s, and authors including Louis Brandeis, Walter Lippmann, and Thorsten Veblen grappled with them before World War I. He also states that it has been with us since the use of the corporate form created the possibility of conflict between investors and managers. (1)

By agreeing with the last view, as notwith-standing the fact that first companies, in the form of guilds, trade unions, partnerships and etc., had simple governance structure or was completely under the control of state, it is obvious that in each type of union—there had conflicts or some disagreements, which in turn required solutions, efficient methods and mechanisms to be applied, we come to that conclusion that the history of corporate governance extends back at least to the formation of the East India Company, Levant Company and the other major chartered companies launched in the 16th and 17th centuries.

Corporations in general remained small institutions for the next 200 years or so to come. Most of them were chartered for specific purposes, such as banking. They could only exist for a limited time, were not allowed to make any political contributions, and could not own stocks in other companies. These limitations undoubtedly affected the governance or corporation itself. (2)

After the Renaissance and certainly by the time when the Dutch and English East India Companies were chartered in Europe, the concept of company was widely accepted and used.

Now let's look at the corporate governance structure of The East India Company. The Company began with 218 members and was governed by a Court of Directors referred as 'committees'. The governance structure consisted of the General Court or Court of Proprietors and the Court of Directors. Some specific features of The Court of Proprietors are followings:

- It was the supreme authority;
- It was consisted of members with voting rights;
- The qualification for members was investment in the amount of £200;
  - Meetings were convened infrequently;
  - It gave sanctions in order to raise funds;
  - Election of the directors was in its au-

thority.

The Court of Directors, consisted of the Governor, the Deputy Governor and 24 directors, was the executive body and was responsible for the running of the company, also for the financing of the Company's enterprises, directly accountable to the shareholders for capital expenditure selected the chief executive and its policy decisions had to be ratified by the Court of Proprietors. The East India Company's Court met frequently and had numerous subcommittees. Their function was to look after purchasing, sales, and correspondence. As we see the governance structure of the East India Company was slightly different from now, although most of the functions of a board of today was carried out by the Court of Directors. The court was subject, in many respects, to the control of a general court of proprietors (which is similar now to the shareholders in general meetings). There is an interesting fact that, The Court of Directors made their first appointment to that chief executive position on the basis of confidence, not pressure of patronage to appoint someone less well-qualified, so they tried "not to appoint any gentleman in any place of charge". (3)

From the end of the seventeenth century, the term 'director' was used by the Bank of England and Bank of Scotland. In order to void defunct charters and other excesses UK Bubble Act was enacted in 1720 which forbade unchartered companies to issue shares, established a certificate of incorporation. As the number of joint stock companies began to rise, state's role in regulation and legislating for its operation became necessary. (4)

Despite these restrictive trends entrepreneurs and their lawyers managed to evade the Bubble Act by Deed of Settlement Companies and many of our modern principles and problems in the law spring from that source. The Deed of Settlement was built on the foundation of trust and partnership and was at best an inchoate corporation. From the 17th Century using all three methods people began to employ the concept of joint stock, the pooling of investment capital.

As the industrialization was connected with the huge capital demand of new giant firms, especially in the railroad industry, legislators began to take corporations more into consideration. Now corporations were allowed

to write broader and less restrictive charters.

So, the corporations, state-controlled organizations at earlier times, began to transform to unlimited private organizations with limited responsibility and limited accountability.

In "Commonwealth Caribbean Corporate Governance" book, Suzanne Folkes-Goldson wrote that between 1895 and 1904, the first great merger wave in the US consolidated companies into mega corporations with limited liability. Due to the growth and importance of corporations, markets for the exchange of shares opened in New York and some European capital cities at this time. She also pointed out to the major problem arising in corporations during this term, stating that by the end of 19th and the beginning of 20th century, ownership and control had almost separated, as managers took the control into their hands, which also gave rise to the "agency problem".

So contrary to the belief of many, corporate governance is not a new phenomenon. Since the concept of company/corporation was established, ownership and management separated and this divergence became evolved, corporate governance existed.

As analyzed above from XX century corporate governance has become a central issue in all over the world. As corporations grow larger and larger the need to enter foreign capital markets increased. In its turn that gave rise to new challenges in the governance of international business. However, in the past decade, as a result of huge corporate failures a great deal of attention was drawn to corporate boards worldwide, it was after the Second World War, "when economies needed to be rebuilt the world over, increased cooperation amongst countries became indispensable for international movement of goods and services." (5)

Generally, between the periods from 1960s until the 1980s, the management of the larger corporations was characterized by the high supremacy of the management.

After the World War II, in the light of corporate prosperity, economic boom has evolved in the U.S and its leading corporations started to grow. But still the internal governance of companies was not con-

sidered as a highly important issue. (6)

In the next decades, corporate failures and scandals such as Enron, World Com and Tyco failures in the USA, the collapse of Maxwell publishing group in the UK, Holtzman, Berliner Bank, and HIH cases in Germany, the widespread banking distress in 1997 in Korea, Ansett Airlines and One Tel cases Australia, Credit Lyonnais and Vivendi in France and Swissair in Switzerland - compelled governments to take legal and regulatory policy initiatives in order to ensure good corporate governance, maintaining confidence and economic activity, and of course most importantly, protecting the interests of stakeholders. Especially the collapse of Enron in the USA in December 2001 has called into question the effectiveness of corporate governance systems.

As an indispensable component of the marketplace for the purposes of enhancing the long-term value of stakeholders in the business field, corporate governance entailing greater accountability from corporate boards also audit committees, strong managerial stewardship help companies to improve their performance and attract investment, to realize their corporate objectives, protect shareholder rights, meet legal requirements and demonstrate to a wider public how they are conducting their business.

In order to combat increased shareholder activism many huge companies in cooperation with institutional investors started to give attention to the development of self-regulation of corporate governance in the 1990s which in its turn led to a number of reports and codes or guidelines on corporate governance. In 1999, the OECD issued a set of corporate governance standards and guidelines. After publication of these standards and guidelines, which aimed at helping governments in their efforts to evaluate and improve the legal, institutional and regulatory framework for corporate governance in their countries, almost every country issued its own corporate governance standards.

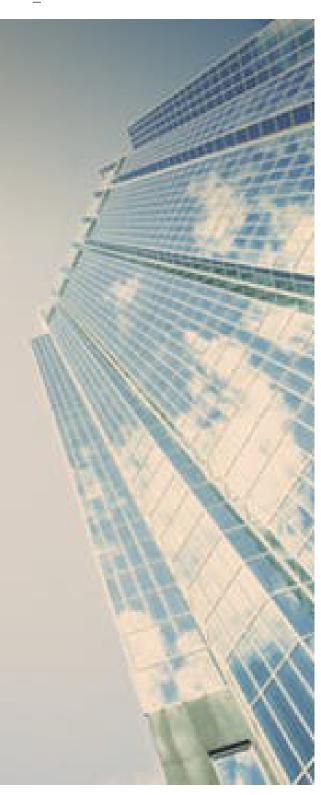
Nowadays the greater focus of the countries developing their corporate governance structure is centered on various relations within joint-stock, limited-liability, publicly-held companies. These relations generally involve ownership and management.

The major concern is how to strike a right balance of power between shareowners and managers. In the light of that, obviously, its consequences should be analyzed in order to increase high performance of various Moreover, in the context of enterprises. corporate governance, the much more attention is placed on two ideal-typical property systems. The first one is called as "concentrated ownership system", which involves control of block holders and its high private benefits, weak securities markets, market transparency standards with low disclosure. In this system the market plays only a modest role in corporate control, whereas, large banks have a substitutionary monitoring role in the process. On the other hand, strong securities markets, rigorous disclosure standards, high market transparency, in which the market for corporate control constitutes the ultimate disciplinary mechanism is highly typical to the second, dispersed ownership system. (7)

References

- 1. Wells, H. (2010). "The Birth of Corporate Governance." Seattle University Law Review, 33:1247-1292.,p/1251.
- 2. Corporate Governance, Praveen b Malla, phd, History, Evolution and India Story, 2010,By Routledge,912–915 Tolstoy House, 15–17 Tolstoy Marg, New Delhi 110 001,22.
- 3. Keay, John (1993). The Honourable Company, London: Harper Collins, 14.
- 4. Corporate Governance, Centre for Financial and Management Studies, SOAS, University of London. First edition 2006, revised 2008, 2010, 2011, revised 2012.
- 5. Corporate Governance, Praveen b Malla, phd, History, Evolution and India Story, 2010,By Routledge,912–915 Tolstoy House, 15–17 Tolstoy Marg, New Delhi 110 001,22.
- 6. Cheffins, B.R. (2009). "Did Corporate Governance 'Fail' During the 2008 Stock Market Meltdown? The Case of the S&P 500." Business Lawyer, 65: 1-65., page 6.
- 7. Coffee, John C. Jr, 2001, "The Rise of Dispersed Ownership: The Role of Law in the

Separation of Ownership and Control" Annual Raben Lecture, Yale Law School, January, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=254097

Committee on Economic, Social and Cultural rights and its role in the field of human rights

Ramale Abilova

Master degree student of Human Rights*, Law Faculty, Baku State University

Keywords: Committee on Economic, Social and Cultural Rights, human rights, IC-ESCR, United Nations, the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights

SUMMARY

In our modern century there are many problems in the field of human rights. That is why there is a great attention to the human and human rights in the national and international level.

After the II World War was adopted many international documents for defending and supporting all basic human rights. They were Universal Declaration of Human Rights, The International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR), The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR) and etc.

This article is about Committee on Economic, Social and Cultural Rights that monitors implementation of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights by its States parties. In the article is mainly researched of CESCR's role and functions on the activity and impact to the area of human rights.

XÜLASƏ

Müasir dövrümüzdə insan hüquqları sahəsində çoxlu problemlər vardır. Buna görə də, insan və insan hüquqları sahəsinə milli və beynəlxalq səviyyədə böyük diqqət ayrılmışdır.

II Dünya Müharibəsindən sonra əsas insan hüquqlarını müdafiə və dəstəkləmək üçün çoxlu beynəlxalq sənədlər qəbul edildi. Bunlar, Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsi, Mülki və Siyasi Hüquqlar haqqında Beynəlxalq Pakt, İqtisadi, Sosial və Mədəni Hüquqlar haqqında Beynəlxalq Pakt və s.-dir.

Məqalə, tərəf olan dövlətlər tərəfindən İqtisadi, Sosial və Mədəni hüquqların həyata keçirilməsinə nəzarət edən İqtisadi, Sosial və Mədəni hüquqlar Komitəsi haqqındadır. Məqalədə, əsasən, İqtisadi, Sosial və Mədəni hüquqlar Komitəsinin insan hüquqları sahəsində göstərdiyi fəaliyyətin və təsirin rolu və funksiyaları araşdırılıb.

Human Rights are the rights which you have simply because you are human.

On October 24, 1945, in the aftermath of World War II, the United Nations came into being as an intergovernmental organization, with the purpose of saving future generations from the devastation of international conflict.

The Charter of the United Nations established six principal bodies, including the General Assembly, the Security Council, the International Court of Justice, and in relation to human rights, an Economic and Social Council (ECOSOC).

The UN Charter empowered ECOSOC to establish "commissions in economic and social fields and for the promotion of human rights...". One of these was the United Nations Human Rights Commission, which, under the chairmanship of Eleanor Roosevelt, saw to the creation of the Universal Declaration of Human Rights.

The Declaration was drafted by representatives of all regions of the world and encompassed all legal traditions. Formally adopted by the United Nations on December 10, 1948, it is the most universal human rights document

in existence, delineating the thirty fundamental rights that form the basis for a democratic society.

Following this historic act, the Assembly called upon all Member Countries to publicize the text of the Declaration and "to cause it to be disseminated, displayed, read and expounded principally in schools and other educational institutions, without distinction based on the political status of countries or territories."

Today, the Declaration is a living document that has been accepted as a contract between a government and its people throughout the world. According to the Guinness Book of World Records, it is the most translated document in the world.

In its preamble and in Article 1, the Declaration unequivocally proclaims the inherent rights of all human beings: "Disregard and contempt for human rights have resulted in barbarous acts which have outraged the conscience of mankind, and the advent of a world in which human beings shall enjoy freedom of speech and belief and freedom from fear and want has been proclaimed as the highest aspiration of the common people... All human beings are born free and equal in dignity and rights."

The Member States of the United Nations pledged to work together to promote the thirty Articles of human rights that, for the first time in history, had been assembled and codified into a single document. In consequence, many of these rights, in various forms, are today part of the constitutional laws of democratic nations.

One of the main bodies of UN called ECOSOC. The UN Charter established ECOSOC in 1945 as one of the six main organs of the United Nations. The Economic and Social Council is at the heart of the United Nations system to advance the three dimensions of sustainable development – economic, social and environmental.

According to Article 16 of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, the Economic and Social Council (ECOSOC) is assigned the task of monitoring the realisation of its rights. Nine years after the entry into force of the covenant ECOSOC created a Committee on Economic, Social and Cultural Rights (CESCR) that is a recreation of other treaty monitoring bodies. The CESCR

is, contrary to other treaty-based bodies, still under the authority of the ECOSOC.

Understanding of what are economic, social and cultural rights may even have contributed to a greater alertness on the part of those who are not willing to place economic, social and cultural rights high (or even at all) on the international and national agendas. One example is the case of the UN Special Rapporteur mechanism regarding the right to adequate housing. In the early 1990s, the Sub-Commission on the Prevention of Discrimination and Protection of Minorities appointed Justice Rajindar Sachar as Special Rapporteur on the right to adequate housing. Justice Sachar produced four important papers that contributed significantly to clarifying the content of the right to housing. During approximately the same period (1991-1997), the CESCR adopted two General Comments (Numbers 4 and 7) on the right to housing as enshrined in Article 11 of the ICESCR, with particular focus on forced evictions. Efforts were made to place the right to housing on the agenda of the Commission on Human Rights, the primary UN political body addressing human rights. These efforts were successful in that the Commission acknowledged the work done by the Sub-Commission, and decided in 2000 to mandate and appoint its own Special Rapporteur on housing as a component of the right to an adequate standard of living. A qualifier to this success is that the resolution does not speak of the "right to housing," but "adequate housing as a component of the right to an adequate standard of living." Although this seems a minor detail, from a strictly legal perspective it could suggest a retrogressive move away from the full recognition of housing as a human right. This concern is in part reflected in the Special Rapporteur's 2002 report to the Commission, which addresses the issue of housing as a distinct human right and which devotes attention to his efforts to keep housing rights on the agenda of major international events relevant to the right to housing.

Another example of such qualified advancement is the discussion surrounding the draft Optional Protocol to the ICESCR, which would provide for a complaints procedure for individuals and groups concerning alleged violations of economic, social and cultural rights. Having been the subject of a protracted process in the Committee, and then having languished on the

shelves of the Commission on Human Rights for several years, some progress seemed to have been made with the appointment of an independent expert on the subject of the draft Optional Protocol to the ICESCR in 2000. Further advancement was seen in the adoption of Commission on Human Rights resolution 2001/30, aiming to establish an open-ended working group to study this matter further. The latest development is cautiously positive, as the Commission on Human Rights, in resolution 2003/18, decided to establish an open-ended working group with a view to considering options regarding the elaboration of an Optional Protocol to the Covenant. This working group will meet prior to the 60th session of the Commission on Human Rights. The matter is far from resolved, however, as forces antagonistic to the notion of economic, social and cultural rights as human rights continue their efforts to oppose a complaints procedure for economic, social and cultural rights, and it may take some time before any concrete move is taken towards the actual adoption of an Optional Protocol.

What is clear is that advances in thinking on and understanding of the status, scope and contents of economic, social and cultural rights, as well as their implications for States, trickle down slowly and erratically in the UN system. As with everything, and in particular the international arena, a large dose of chance, political trade-offs and other, more arcane factors are involved in this process. Ultimately, individual experts, who enter the UN system as Special Rapporteurs and individual treaty body members, and who have human rights experience and knowledge, are instrumental in advancing within the UN system a deeper and more nuanced understanding about economic, social and cultural rights, which is developed ex-

A third example is the issue of justiciability, which continues to be the subject of extensive debate, and not necessarily always in a fruitful manner. The term "justiciability" is generally understood to refer to a right's faculty to be subjected to the scrutiny of a court of law or another (quasi-) judicial entity. A right is said to be justiciable when a judge can consider this right in a concrete

set of circumstances and when this consideration can result in the further determination of this right's significance. Considerable analysis of the question of justiciability has been produced by the CESCR. However, judging from the comments of States in response to Commission on Human Rights resolutions on the Committee's proposals on a draft optional protocol, and despite support from various other authoritative parties, such as scholars, UN Special Rapporteurs and nongovernmental organizations, this analysis has not been wholly convincing. States continue to express doubts as to whether an international treaty body is in a position to consider the application of economic, social and cultural rights at the domestic level in a manner beyond the relatively general review of State reports. Similarly, the reports of the Independent Expert on the draft Optional Protocol to the ICESCR are not reflective of the analysis and arguments concerning justiciability that have been fine-tuned over the years

CESCR deals with the issues under the economic, social and cultural facts. All States parties are obliged to submit regular reports to the Committee on how the rights are being implemented. States must report initially within two years of accepting the Covenant and thereafter every five years. The Committee examines each report and addresses its concerns and recommendations to the State party in the form of "concluding observations".

The Committee publishes its interpretation of the provisions of the Covenant, known as general comments.

The Committee on Economic, Social and Cultural Rights is composed of 18 independent experts - persons of high moral character and recognized competence in the field of human rights. Nominations for membership on the Committee may be made by States parties to the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, in accordance with Resolution 1985/17 of the Economic and Social Council (ECOSOC) of 28 May 1985. Members are elected for a term of four years by ECOSOC Member States. Committee Members serve in their personal capacity and may be re-elected if nominated.

In accordance with ECOSOC Resolution 1985/17 (paragraph (b), in regard to the composition of the Committee, due consideration

must be given to equitable geographical distribution and to the representation of different forms of social and legal systems.

The CESCR holds two sessions per year: a three-week plenary session and a one-week pre-sessional working group in Geneva, Switzerland. The schedule of past and upcoming CESCR sessions is available online, and the OHCHR maintains a Master Calendar of all UN Member States' upcoming treaty body reviews.

Initially, a State must make a report on its implementation two years after acceding to the ICESCR. Following the initial report, periodic reports are then requested every five years thereafter. The reporting system requires each State party to submit (1) a common core document, which lists general information about the reporting State, a framework for protecting human rights, and information on non-discrimination and equality, and (2) a treaty-specific document, which accounts for specific information relating to the implementation of articles 1 to 15 of the ICESCR and any national law or policies taken to implement the ICESCR. For more specific guidance regarding the form and content of reports, the UN Secretary General has published a Compilation of Guidelines on the Form and Content of Reports to be Submitted by State Parties to the International Human Rights Treaties. The Office of the High Commissioner of Human Rights also maintains a list of all the State party reports.

After States submit their reports, the CE-SCR initially reviews the report through a five-person pre-sessional working group that meets six months prior to the report being considered by the full Committee. The pre-sessional working group will then issue a list of written questions to the State party, and the State party will be required to answer prior to making their scheduled appearance before the Committee.

Representatives of each reporting State are invited to engage in a constructive dialogue with the CESCR. Concluding observations are then drafted and later adopted by consensus following a private discussion by the Committee. A list of concluding observations can be found on the Office of the High Commissioner of Human Rights' website

page.

The CESCR may, in its concluding observations, also make a specific request to a State party to provide more information or statistical data prior to the date on which the State party's next periodic is due. However, this is a rarely used procedure. If the CESCR is unable to obtain the information it requires, the CESCR may request that the State party accept a technical assistance mission consisting of one or two Committee members. If the State party does not accept the proposed technical assistance mission, the CESCR may then make recommendations to the Economic and Social Council.

The CESCR may consider individual complaints that allege a violation of one or more rights protected under the ICESCR if the State responsible is a party to the First Optional Protocol to the ICESCR.

The CESCR is authorized to accept individual complaints as of May 5, 2013, provided the complaint meets the requirements identified in articles 1 through 4 of the Optional Protocol are met. Fourteen States have ratified the Optional Protocol, as of June 2014.

Article 10 of the Optional Protocol to the ICESCR provides a mechanism for States to complain about violations of the ICCPR made by another State. This procedure for inter-State complaints, however, has never been used.

The CESCR does not have a mechanism in place for urgent interventions.

The CESCR can also consider inquiries on grave or systematic violations of any of the rights set forth in the ICESCR. State parties may opt out of the inquiry procedure at any time by declaring that the State does not recognize the competence of the Committee to undertake inquiries.

The inquiry procedure is confidential and the State party's cooperation is sought at all stages. Generally, the inquiry procedure proceeds in five steps:

- The Committee receives information that the rights contained in the ICESCR are being systematically violated by the State party.
- The Committee invites the State party to submit relevant observations.
- Based on the relevant submissions and observations, the Committee may then designate one or more of its members to conduct an inquiry and then submit an urgent report to the

Committee. With the State party's consent, the initial inquiry may involve a visit to the State's territory.

• The Committee examines the report and then transmits any findings, along with comments and recommendations to the State party.

The State party is then requested to submit its own observations and any measures it took regarding the Committee's findings, comments, and recommendations within a specified time period.

The CESCR also prepares general comments interpreting the ICESCR's articles and provisions in order to assist State parties in fulfilling their obligations. Each general comment focuses on one specific article of the ICESCR and can be found published in a list on the CESCR's website.

The CESCR adopts statements to clarify its position with respect to certain obligations under the ICESCR following major developments and other issues regarding its implementation. The CESCR also sends letters to State parties addressing ICESCR commitments. All relevant substantive statements and letters can be found maintained in a list by the Committee.

The ČESCR regularly devotes one day of its general sessions to discuss either a particular right or a particular aspect of the ICESCR. The goal of the Committee's general discussion days is: (1) to assist the Committee in developing a great depth of relevant issues, (2) to encourage input from relevant and interested parties, and (3) to pave the way for future general comments by the Committee. For more information, the Committee summarizes its general discussion days in a table format by year and title on its website.

NGOs or other civil society stakeholders are encouraged to provide parallel submissions to State reports to the CESCR. All submissions should either be submitted in English, French, or Spanish. It is also recommended to send a report or summary of the report in English, as the UN Secretariat does not translate any reports. Any submission should be transmitted electronically to the CESCR's Secretariat, at cescr@ohchr. org, a month and a half prior to the beginning of the session for which a State will be examined at a general session, and two

months prior to the beginning of a pre-sessional working group for States who upon a list of issues will be adopted. 20 hard copies will be requested for the general session, and 12 hard copies for the pre-sessional working group.

The CESCR also makes available a short period of time at the beginning of each pre-sessional working group and general sessions to receive oral information provided by NGOs. Such information should be: (1) focused specifically on provisions of the ICESCR, (2) directly relevant to issues under consideration by the Committee, (3) reliable, and (4) not abusive.

Additionally, the CESCR has adopted General Comment No. 10, which comments upon the role of national human rights institutions in the protection of economic, social, and cultural rights.

References:

- 1. See the Human Rights Website, on International Human Rights law: http://www.humanrights.com/what-are-human-rights/international-human-rights-law/
- 2. UN Doc. E/CN.4/2002/59, 1 March 2002, Report of the Special Rapporteur on adequate housing as a component of the right to an adequate standard of living, Mr. Miloon Kothari to the 58th session of the Commission on Human Rights.
- 3. The intention to establish a working group was confirmed in resolution 2002/24, paragraph 9(f), in which the Commission on Human Rights decided to "to establish, at its fifty-ninth session, an open-ended working group of the Commission with a view to considering options regarding the elaboration of an optional protocol to the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights [...]"
  - 4. CHR resolution 2003/18, paras 12-13.
- 5. See for example the reports of Ms. Katarina Tomaševski., Special Rapporteur on the right to education, UN Docs. E/CN.4/2003/9 (with Add.1 and Add.2), E/CN.4/2002/60 (with Add.1 and Add.2), and E/CN.4/2001/52.
- 6. See for example K. Arambulo, Strengthening the supervision of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights-Theoretical and procedural aspects (Intersentia- Hart, Antwerpen/Groningen/Oxford,

1999): 55.

- 7. See, inter alia, GC 3, submission to the PrepCom of the 1993 Vienna World Conference on Human Rights, A/CONF.157/PC/65/Add.5.
- 8. See the OHCHR Website, CESCR's monitoring on the economic, social and cultural rights: http://www.ohchr.org/EN/HR-Bodies/CESCR/Pages/CESCRIntro.aspx
  - 9. See the OHCHR Website, on CE-

SCR's elections: http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CESCR/Pages/Elections.aspx

- 10. See Other Activities of the Human Rights Treaty Bodies and Participation of Stakeholders in the Human Rights Treaty Body Process, UN Doc. HRI/MC/2013/3, 22 April 2013, para. 8.
- 11. See Optional Protocol to the ICESCR, art. 11(8).
  - 12. See CESCR, Fact Sheet No. 16 (rev.1)

Food Safety In The European Union And Nutrition Policy

Nilufer Mustafayeva *Master degree student of*

Master degree student of European Law, Law Faculty, Baku State University

Key words: food safety standards, European Union, regulation, nutrition policy

ABSTRACT

his article describes the nutrition policy and the regulation of EU food industry and analyses food safety standards. The provision of safe, nutritious, high quality and affordable food to Europe's consumers is the central objective of EU policy, which covers all stages of the EU food supply chain, "from farm to fork". Its standards and requirements aim to ensure a high level of food safety and nutrition within an efficient, competitive, sustainable and innovative global market.

Açar sözlər: ərzaq təhlükəsizliyi standartları, Avropa İttifaqı, tənzimləmə, qidalanma siyasəti

XÜLASƏ

Bu yazı qidalanma siyasəti və Aİ qida sənayesinin tənzimlənməsini təsvir edir və ərzaq təhlükəsizliyi standartlarını təhlil edir. Avropanın istehlakçıları üçün təhlükəsiz, bəsləyici, yüksək keyfiyyətli və sərfəli qida təmin edilməsi "tarladan süfrəyə" adlı Aİ qida təchizat zəncirinin bütün mərhələlərini əhatə edən Aİ siyasətinin mərkəzi obyektidir. Onun standartları və tələbləri səmərəli, rəqabət qabiliyyətli, davamlı və yenilikçi qlobal bazarda ərzaq təhlükəsizliyi və qidalanmanın yüksək səviyyəsinin təmin edilməsinə yönəlmişdir.

Ключевые слова: стандарты безопасности пищевых продуктов, Европейский Союз, регулирование, политика питания

РЕЗЮМЕ

В данной статье описывается политики в области питания и регулирования пищевой промышленности EC И анализирует стандарты безопасности пищевых продуктов. Обеспечение безопасной, питательным, высокое качество и доступными продуктами питания для потребителей Европы является главной целью политики ЕС, которая охватывает все этапы цепочки поставок продовольствия в ЕС, "от фермы до вилки". Его стандарты и требования направлены на обеспечение высокого уровня безопасности пищевых продуктов и питания в рамках эффективной, конкурентоспособной, устойчивой и инновационной мировом рынке.

Every European citizen has the right to know how the food he eats is produced, processed, packaged, labelled and sold. The central goal of the European Commission's Food Safety policy is to ensure a high level of protection of human health regarding the food industry - Europe's largest manufacturing and employment sector. The Commission's guiding principle - primarily set out in its White Paper on Food Safety - is to apply an integrated approach from farm to fork covering all sectors of the food chain. The general principles of food and feed law are outlined in Articles 5 to 10 of the General Food Law Regulation. They form an horizontal framework underpinning all Union and national measures relating to food and feed. They cover all stages of the production, processing and distribution of food as well as feed produced for (or fed to) food-producing animals.

The European Union's food safety policy aims to protect consumers, while guaranteeing the smooth operation of the single market. Dating from 2003, the policy centres on the concept of traceability both of inputs (e.g. animal feed) and of outputs (e.g. primary production, processing, storage, transport and retail sale). The EU has agreed standards to ensure food hygiene, animal health and welfare, and plant health and to control contamination from external substances, such as pesticides. Rigorous checks are carried out at every stage, and imports (e.g. meat) from outside the EU are required to meet the same standards and go through the same checks as food produced within the EU [1]. EU food legislation aims to provide safe, nutritious, high-quality and affordable food to the consumer and is based on an integrated and comprehensive approach that covers all steps of the food and feed chain. The food system, however, is dynamic, constantly influenced and shaped by many factors. Policy-making should, therefore, respond to slow and gradual changes on the one hand, and pressing and rapidly evolving developments on the other. This can only be achieved through preparedness, forward thinking and proactive policy-making. The European Commission aims to assure a high level of food safety and animal and plant health within the EU through coherent farm-to-fork measures and adequate monitoring, while ensuring an effective internal market. The implementation of this approach involves various actions, namely:

- to assure effective control systems and evaluate compliance with EU standards in the food safety and quality, animal health, animal welfare, animal nutrition and plant health sectors within the EU and in third countries in relation to their exports to the EU;
- to manage international relations with third countries and international organisations concerning food safety, animal health, animal welfare, animal nutrition and plant health;
- to manage relations with the European Food Safety Authority (EFSA) and ensure science-based risk management.

Over the past few decades, both industry and governments have shifted the balance of food safety strategies away from reliance on inspection and towards prevention. While this shift is often characterised as a change from product controls to process controls, it can better be understood in terms of the three regulatory strategies:

- 1. Performance-based regulation, in which the regulatory authority specifies a particular outcome for example, that fresh produce should be free of microbial contamination. No particular route to achieving his outcomes is ruled in or out. This option is most efficient when outcomes are clear and easily measurable:
- 2. Technology-based regulation, which specifies defined rules, procedures or behaviours that should achieve a desired outcome. For example, a rule specifying a minimum separation distance between fresh produce fields and concentrated animal feeding operations is designed to minimise the risk of microbial contamination from animal sources;
- 3. Management-based regulation, which does not specify specific outputs or processes, but rather requires the regulated firms to produce 'plans to comply with general criteria designed to promote the targeted social goal' [2]. A requirement for food facilities to introduce a hazard analysis and critical control point (HACCP) would be an example of management-based regulation. Facilities would use HACCP principles to identify risks and devise food safety plans to reduce or eliminate them through mechanisms appropriate to their specific technologies and operations.

The shift towards technology-based and management-based regulation of the food industry and the response of the private sector to it has been most evident in the United Kingdom. As has been discussed by Loader and Hobbs (1999), the European Union (EU) introduced a number of directives relevant to food safety in the 1980s and early 1990s. These included the product-liability directive in 1985, a directive concerning the consistency of inspection and standards across member states in 1989 and a directive on food hygiene in 1993. Member states are obliged to introduce legislation to operationalise directives and the UK Food Safety Act (FSA) in 1990 and the General Hygiene Act (1995) did this in a way that promoted a specific private sector response [3]. The FSA (and, subsequently, the EU's General Food Law of 2002) did not mandate particular policies or procedures to achieve food safety. It did not even mandate implementation of HACCP systems. Instead, it placed responsibility on food business operators to supply safe food, and it:

extended legal liability for the safety and standards of food to all downstream firms in the food chain, regardless of where the food safety problem originated. This meant that the food retailer could be held liable for selling food that was tainted by the actions of an upstream food manufacturer if the retailer could not show that they had taken all reasonable precautions, i.e. exercised due diligence.

In addition to extending the responsibilities of downstream food business operators, the UK government also increased the reputational risks associated with non-compliance by introducing the 'naming and shaming' of companies selling unsafe food [4].

European legislation does not consider 'functional foods' or 'nutraceuticals' as specific food categories. In the above, a number of legislative texts that may be of importance to such foods have already been elaborated, including the general food Regulation, the Food Supplements Directive, the Novel Food Regulation, and the proposals on Nutrition and Health Claims and on the Addition of Vitamins and Minerals and Other Substances to Foods.

But there is one category of products that has a firmly established legal framework, which is "Foods for Particular Nutritional Uses" (also called PARNUTS or dietetic foods). It offers a good example of a legislation that balances scientific risk assessment, consumer protection, manufacturer responsibility and market innovation in a rather proportionate way [5]. Together with the General Food Law requirements that put primary responsibility of food safety with the food business operator; require them to have in place a system for traceability of the foodstuff and adequate procedures to withdraw the foodstuff from the market they consider or have reason to believe that it is not in compliance with the food safety requirements; and impose a notification duty, i.e. to immediately inform the competent authorities if they consider or have reason to believe that a food which they have placed on the market may be injurious to human health; this would seem to be a balanced way of creating a regulatory framework that fosters both consumer protection and quick innovation as result of scientific developments.

Undernutrition is the physical outcome of food insecurity and repeated infectious diseases. It is responsible for 45% of all deaths of children under five, amounting to 3.1 million preventable child deaths every year. It also causes irreversible impairment of growth and cognitive development for hundreds of millions more children. Around 70% of all undernourished children live in South Asia. Globally, some 51 million children under five suffer from acute undernutrition (wasting syndrome and kwashiorkor) which results in high mortality risk and vulnerability to diseases. The EU funding allocated to nutrition programmes increased by 60% over last six years, representing €130 million in 2014. In-house nutrition expertise has also been reinforced in the past years: regional thematic experts in three regional support offices, a dedicated global expert, a Nutrition Working Group, all reflecting the increasing attention to the nutrition agenda paid by the European Commission. The adoption of an EU policy on nutrition in March 2013 also demonstrates the increasing commitment of the EU towards nutrition. The Staff Working Document, developed by the European Commission's Humanitarian Aid and Civil Protection department (ECHO), provides clear strategic priorities on the EU response to undernutrition in emergencies, as follows:

- treatment of moderate and severe acute undernutrition;
- tackling the immediate causes of undernutrition through nutrition, health, water and sanitation and food assistance interventions;
- addressing micronutrient deficiencies.

The priorities are translated into concrete policies, such as: providing access to safe drinking water and sanitation facilities for families and communities; free access to health care for children and pregnant and lactating mothers; treatment of moderate and severe acute malnutrition through a community-based approach; organising information sessions on appropriate diet and feeding practices; and supporting households in restoring their livelihoods after a disaster [6]. The humanitarian and development aid services (DEVCO) of the European Commission work closely together to ensure joint humanitarian and development programming and hence coherence and complementary in the field of nutrition.

Food and nutrition education is identified as a

cornerstone of any society that aspires to have a healthy population, along with crucial backing by governance that – together with policy-makers, industry and the society – maintains nutrition and health high on the agenda.

References

- 1. Henson, S. J. and J. Humphrey (2009), The Impacts of Private Food Safety Standards on the Food Chain and on Public Standard-Setting Processes. Paper prepared for 32nd session of Codex Alimentarius Commission ALINORM 09=32=9D Part II (Rome: FAO=WHO).
- 2. Coglianese, C. and D. Lazer (2003), 'Management-based Regulation: Prescribing Private Management to Achieve Public Goals', Law & Society Review, 37, 4, 691–730.
- 3. Loader, R. and J. Hobbs (1999), 'Strategic Responses to Food Safety Legislation', Food Policy, 24, 6, 685–706.
- 4. Swoffer, K. (2005), EU Food Safety and the Increasing Role of Private Based Standards, ERS Conference, Washington, DC, 3 November.
- 5. Council Directive 89/398/EEC of 3 May 1989 on the approximation of the laws of the Member States relating to foodstuffs intended for particular nutritional uses. Official Journal L 186, 30/06/1989, pp. 0027–0032.
- 6. DOWLER, E. Inequalities in diet and physical activity in Europe. Public health nutrition, 4(2B): 701–709 (2001).

Açar sözlər: ərzaq təhlükəsizliyi standartları, Avropa İttifaqı, tənzimləmə, qidalanma siyasəti

Xülasə

Bu yazı qidalanma siyasəti və Aİ qida sənayesinin tənzimlənməsini təsvir edir və ərzaq təhlükəsizliyi standartlarını təhlil edir. Avropanın istehlakçıları üçün təhlükəsiz, bəsləyici, yüksək keyfiyyətli və sərfəli qida təmin edilməsi "tarladan süfrəyə" adlı Aİ qida təchizat zəncirinin bütün mərhələlərini əhatə edən Aİ siyasətinin mərkəzi obyektidir. Onun standartları və tələbləri səmərəli, rəqabət qabiliyyətli, davamlı və yenilikçi qlobal bazarda ərzaq təhlükəsizliyi və qidalanmanın yüksək səviyyəsinin təmin edilməsinə yönəlmişdir.

Бакинский Государственный Университет, кафедра Международного Частного Права и Европейского Права, магистрант Мустафаева Нилуфар Мушфиг

кызы

Ключевые слова: стандарты безопасности пищевых продуктов, Европейский Союз, регулирование, политика питания

Резюме

В данной статье описывается политики в области питания и регулирования пищевой промышленности EC анализирует И стандарты безопасности пищевых продуктов. Обеспечение безопасной, питательным, высокое качество и доступными продуктами питания для потребителей Европы является главной целью политики ЕС, которая охватывает все этапы цепочки поставок продовольствия в ЕС, "от фермы до вилки". Его стандарты и требования направлены на обеспечение высокого уровня безопасности пищевых продуктов и питания в рамках эффективной, конкурентоспособной, устойчивой и инновационной мировом рынке.

Cybercrime Prevention And National Strategies

Cavad Velizade

Master degree student of Criminal Law, Law Faculty, Baku State University

Key words: computer systems, investigation стандарты processes, registration requirements, identification of users, central administration and technical standards

ABSTRACT

his article is dealed with the cybercrime, prevention against and national legislations, and activities. Cybercrime is considered one the most dangerous threats for the development of any state; it has a serious impact on every aspect of the growth of a country. Government entities, non-profit organizations, private companies and citizens are all potential targets of the cyber criminal syndicate. The prevention of cyber criminal activities is the most critical aspect in the fight against cybercrime.

Açar sözlər: kompüter sistemləri, istintaq prosesləri, qeydiyyat tələbləri, istifadəçilərin müəyyənləşdirilməsi, mərkəzi idarəetmə və texniki standartları

XÜLASƏ

Məqalə kibercinayətkarlıq, onun qarşısının alınması və dövlətlərin milli qanunvericiliyi, fəaliyyətindən bəhs edir. Kibercinayətkarlıq hər bir dövlətin inkişafı üçün ən təhlükəli təhdid hesab olunur və ölkə inkişafının hər aspektinə ciddi təsir göstərir. Qeyri-kommersiya təşkilatları, özəl şirkətlər və vətəndaşlar kiber cinayətlərin potensial hədəfləridir. Kibercinayətlərin qarşısının alınması kibercinayətkarlığa qarşı mübarizədə ən mühüm aspektdir.

Ключевые слова: компьютерные системы, процессы расследования, требования регистрации, идентификации пользователей, центральное управление и технические

РЕЗЮМЕ

статья съезжались киберпреступностью, предотвращение против национальных законодательств, а также деятельности. Киберпреступность считается одним из наиболее опасных угроз для развития любого государства; это оказывает серьезное влияние на каждый аспект роста страны. Государственные учреждения, некоммерческие организации, частные компании и граждане являются объектами потенциальными киберсиндикат. Предотвращение преступный кибер-преступной деятельности является наиболее важным аспектом в борьбе с киберпреступностью.

The "cybercrime industry" operates exactly as legitimate businesses working on a global scale, with security researchers estimating the overall amount of losses to be quantified in the order of billions of dollars each year. In respect to other sectors, it has the capability to quickly react to new business opportunities, benefiting from the global crisis that – in many contexts caused a significant reduction in spending on information security.

Prevention means to secure every single resource involved in the business processes, including personnel and IT infrastructure. Every digital asset and network component must be examined through a continuous and an evolving assessment. Government entities and private companies must cooperate to identify the cyber threats and their actions—a challenging task that could be achieved through the information sharing between law enforcement, intelligence agencies and private industry [2].

Security must be addressed with a layered approach, ranging from the "security by design" in the design of any digital asset, to the use of a sophisticated predictive system for the elaboration of forecasts on criminal events. Additionally, sharing threat information is another fundamental pillar for prevention, allowing organizations and private users to access data related to the cyber menaces and to the threat actors behind them.

At the last INTERPOL-Europol conference, security experts and law enforcement officers highlighted the four fundamentals in combating cybercrime as:

- 1. Prevention
- 2. Information Exchange
- 3. Investigation
- 4. Capacity Building

In September 2014, Troels Oerting announced the born of the Joint Cybercrime Action Taskforce (J-CAT) with the following statements that remark the necessity of an efficient collaboration between the entities involved, not excluding the Internet users.

Prevention activities must be integrated by an effective incident response activity and by a recovery strategy to mitigate the effects of cyber incidents. Once an event is occurring, it is crucial to restore the operation of the affected organization and IT systems. Recovery from cybercrime is composed of the overall activities associated with repairing and remediation of the impacted systems and processes. Typically, recovery includes the restoration of damaged/compromised data and any other IT assets [5].

Law-enforcement agencies can now use the increasing power of computer systems and complex forensic software to speed up investigations and automate search procedures. It can prove difficult to automate investigation processes. While a keyword-based search for illegal content can be carried out easily, the identification of illegal pictures İS problematic. Law-enforcement agencies are taking action to restrict uncontrolled access to Internet services to avoid criminal abuse of these services. In Italy and China, for example, the use of public Internet terminals requires the identification of users [3].

However, there are arguments

against such identification requirements. Although the restriction of access could prevent crimes and facilitate the investigations of law-enforcement agencies, such legislation could hinder the growth of the information society and the development of e-commerce. It has been suggested that this limitation on access to the Internet could violate human rights. For example, the European Court has ruled in a number of cases on broadcasting that the right to freedom of expression applies not only to the content of information, but also to the means of transmission or reception. In the case Autronic v. Switzerland, the court held that extensive interpretation is necessary since any restriction imposed on the means necessarily interferes with the right to receive and impart information [6]. If these principles are applied to potential limitations on Internet access, it is possible that such legislative approaches could entail violation of human rights. The Internet has millions of webpages of up-to-date information. Anyone who publishes or maintains a webpage can participate. One example of the success of user-generated platforms is Wikipedia, an online encyclopaedia where anybody can publish[3]. The success of the Internet also depends on powerful search engines that enable users to search millions of webpages in seconds. This technology can be used for both legitimate and criminal purposes. The ongoing discussions about Internet governance suggest that the Internet is no different compared with national and even transnational communication infrastructure. The Internet also needs to be governed by laws, and lawmakers and law-enforcement agencies have started to develop legal standards necessitating a certain degree of central control. The Internet was originally designed as a military network based on a decentralized network architecture that sought to preserve the main functionality intact and in power, even when components of the network were attacked. As a result, the Internet's network infrastructure is resistant to external attempts at control. It was not originally designed to facilitate criminal investigations or to prevent attacks from inside the network. Today, the Internet is increasingly used for civil services. With the shift from military to civil services, the nature of demand for control instruments has changed. Since the network is based on protocols designed for military purposes, these central control instruments do not exist and it is difficult to implement them retrospectively, without significant redesign of the network. The absence of control instruments makes cybercrime investigations very difficult. One example of the problems posed by the absence of control instruments is the ability of users to circumvent filter technology using encrypted anonymous communication services. If access providers block certain websites with illegal content (such as child pornography), customers are generally unable to access those websites. But the blocking of illegal content can be avoided, if customers use an anonymous communication server encrypting communications between them and the central server. In this case, providers may be unable to block requests because requests sent as encrypted messages cannot be opened by access providers [1].

Many data transfer processes affect more than one country. The protocols used for Internet data transfers are based on optimal routing if direct links are temporarily blocked. Even where domestic transfer processes within the source country are limited, data can leave the country, be transmitted over routers outside the territory and be redirected back into the country to the final destination. Further, many Internet services are based on services from abroad, e.g. host providers may offer webspace for rent in one country based on hardware in another. If offenders and targets are located in different countries, cybercrime investigations need the cooperation of law-enforcement agencies in all countries affected. National sovereignty does not permit investigations within the territory of different countries without the permission of local authori-Cybercrime investigations need the support and involvement of authorities in all countries involved. It is difficult to base cooperation in cybercrime on principles of traditional mutual legal assistance. The formal requirements and time needed to collaborate with foreign law-enforcement agencies often hinder investigations. Investigations often occur in very short time-frames [2]. Data vital for tracing offences are often deleted after only a short time. This short investigation period is problematic, because traditional mutual legal assistance regime often takes time to organize. The principle of dual criminality also poses

difficulties, if the offence is not criminalized in one of the countries involved in the investigation. Offenders may be deliberately including third countries in their attacks in order to make investigation more difficult. Criminals may deliberately choose targets outside their own country and act from countries with inadequate cybercrime legislation. The harmonization of cybercrime-related laws and international cooperation would help. Two approaches to improve the speed of international cooperation in cybercrime investigations are the G8 24/7 Network and the provisions related to international cooperation in the Council of Europe Convention on Cybercrime.

Based on experience, it may be difficult for national authorities to execute the drafting process for cybercrime without international cooperation, due to the rapid development of network technologies and their complex structures. Drafting cybercrime legislation separately may result in significant duplication and waste of resources, and it is also necessary to monitor the development of international standards and strategies. Without the international harmonization of national criminal legal provisions, the fight against transnational cybercrime will run into serious difficulties, due to inconsistent or incompatible national legislations. Consequently, international attempts to harmonize different national penal laws are increasingly important. National law can greatly benefit from the experience of other countries and international expert legal advice.

Οf·

fenders use ICTs in various ways in the preparation and execution of their offences. Lawenforcement agencies need adequate instruments to investigate potential criminal acts. Some instruments (such as data retention) could interfere with the rights of innocent Internet users. If the severity of the criminal offence is out of proportion with the intensity of interference, the use of investigative instruments could be unjustified or unlawful. As a result, some instruments that could improve investigation have not yet been introduced in a number of countries. The introduction of investigative instruments is always the result of a trade-off between the advantages for law-enforcement agencies and interference with the rights of innocent Internet users [4]. It is essential to monitor ongoing criminal activities to evaluate whether threat levels change. Often, the introduction of new instruments has been justified on the basis of the "fight against terrorism", but this is more of an farreaching motivation, rather than a specific justification per se.

References

- 1. Hayden, Cybercrime's impact on Information security, Cybercrime and Security, IA-3.
- 2. Hale, Cybercrime: Facts & Figures Concerning this Global Dilemma, CJI 2002, Vol. 18, available at: www.cjcenter.org/cjcenter/publications/cji/archives/cji.php?id=37
- 3. Gercke, The Slow Awake of a Global Approach Against Cybercrime, Computer Law

Review International, 2006.

- 4. Gercke, National, Regional and International Approaches in the Fight Against Cybercrime, Computer Law Review International 2008.
- 5. Broadhurst, Development in the global law enforcement of cyber-crime, in Policing: An International Journal of Police Strategies and Management, 29(2), 2006.
- 6. UN Manual on the Prevention and Control of Computer-Related Crime. United Nations publication, Sales No. E.94.IV.5, available at: ww.uncjin.org/Documents/EighthCongress. html

The Main Factors Increasing Drug Trafficking

Master degree student of Criminalistics and forensic examination, Law Faculty, Baku State University

Key words: drug policy, narcotic drug, psychotropic substance, drug trafficking, transnational crime, money laundering.

rug trafficking is one of the main catastrophes of the contemporary world today. Increasing of drug trafficking cause increasing of other terrible criminal activities such as murder, robbery, extortion or blackmail and also transnational crimes, including human trafficking, terrorism, corruption, money laundering proportionally. There are many factors that cause increasing of drug trafficking such as economic crisis, corruption, problem of border control, geographical proximity, political disorder and anti-governmental insurgency, drug policy of states, migration and etc.

According to the United Nations Convention against illicit trafficking in narcotic drugs and psychotropic substances dated 1988, "Narcotic drug" means any of the substances, natural or synthetic, in Schedules I and II of the Single Convention on Narcotic Drugs in 1961, and that Convention as amended by the 1972 Protocol Amending the Single Convention on Narcotic Drugs in 1961. "Psychotropic substance" means any substance, natural or synthetic, or any natural material in Schedules I, II, III and IV of the Convention on Psychotropic Substances, 1971. Drug trafficking is one of the fastest increasing type of transnational crime in the world. Drug trafficking is usually conducted by transnational organized criminal groups unlawfully. In some countries drug trafficking is more than other countries. There are following factors that affect increasing of drug trafficking in some region or country;

GEOGRAPHICAL PROXIMITY: Geographical proximity with the supplier states makes the country become a transit state of illicit trafficking of narcotic drugs and psychotropic substances. According to the United Nations Convention against illicit trafficking in narcotic drugs and psychotropic substances dated 1988, "Transit State" means a State through the territory of which illicit narcotic drugs, psychotropic substances are being moved, which is neither the place of origin nor the place of ultimate destination thereof. Tajikistan has a geographical proximity with Afghanistan. Afghanistan is the world's largest supplier of illicit opiates. A large number of drugs and psychotropic substances are smuggled into Europe from Asia. The main source of these drugs is Afghanistan as a supplier state. Farmers in Afghanistan produce drugs which are smuggled into the West and central Asia illegally. Tajikistan's southern edge and Afghanistan's northern edge abut, creating a porous border of over 1,200 kilometers. Tajikistan is now a transit state of Afghanistan in being the most dependent country on the illicit drug industry. Geographical proximity is not sufficient to become a transit state of drug trafficking. Geographical proximity can be more than one country with a supplier state, but all these countries will not become a transit state. There should be the other reasons in these states also.

ECONOMIC CRISIS: Economically week countries are more sensitive drug trafficking than other countries which do not suffer from economic crisis. For restoring the economical stability economically week states allow, even help drug trafficking in their country. Drug traffickers use economically week situation of

these countries and promise these countries financial advantages instead of assist of these countries for their criminal activity. For these benefits, economically week states accept the "cooperation" with drug traffickers. The citizens of economically week countries are more vulnerable to use narcotic drugs or psychotropic substances because of their low-provided life conditions. Thus, economic problems involve both State and individuals that have economic problems to take part in illicit trafficking of narcotic drugs and psychotropic substances and also using them. Solving economical problems of the state legally cause decreasing of drug trafficking, because in this case a State will not need to cooperate drug traffickers for its economical problems.

THE PROBLEM OF BORDER CONTROL: One of the main issues is to control the borders of the state with all countries in the regardless of whether it is a supplier state or not. It helps the countries to protect the state to be the transit country of drug trafficking. Controlling the borders suppress not only illicit trafficking of narcotic drugs and psychotropic substances, but also other transnational criminal activities, such as human trafficking, smuggling, terrorism and etc. The problem of border control is reflected in 2 issues: 1) week border control or deficits in border control 2) corruption among the public officials in the border office.

CORRUPION: Crimes, transnational crimes, including illicit trafficking of narcotic drugs and psychotropic substances is related to corruption offences. Drug traffickers bribe public officials in many areas to conduct their illegal activity on drug trafficking. Drug traffickers bribe public officials to be free of any barrier on drug trafficking and also bribe for crossing the borders for transferring narcotic drugs, psychotropic substances and precursors to other countries. One of the main barriers for illicit trafficking of narcotic drugs and psychotropic substances and also drug traffickers is police, so they bribe police also for conducting illicit trafficking of narcotic drugs and psychotropic substances by the means of transfer, sell, keep, cultivate, involve new victims and etc. The officials of economically week countries are more vulnerable to bribe and corruption than other countries.

POLITICAL DISORDER AND AN-TI-GOVERNMENT INSURGENCY: Countries which suffer from political disorder or anti-government insurgency are more attractive country for drug traffickers than other countries. Because this situation of countries do not let combat against drug trafficking but assist any forms of narcotic crimes and other crimes also. Drug trafficking and increasing of other transnational crimes are also influence the stability of country. The accepted wisdom on drug trafficking suggests that it undermines political stability and fuels anti-government insurgency. According to the United Nations: "drugs are funding insurgency in Central Asia, where the Islamic Movement of Uzbekistan, the Islamic Party of Turkmenistan, the East Turkistan Liberation Organization, and other extremist groups are exist". These extremist groups are profiting from the drug trade. All the extremist groups listed by the United Nations are only active inside Central Asian states. Another example of this argument is Armenia. Political disorder and anti-governmental insurgency is the reason of wide spread drug trafficking in this country.

DRUG POLICY OF STATE: Law enforcement and penalties about drug related crimes reflect the drug policy of the state. Drug policy of the states influences the increasing of drug trafficking. Law enforcement on drug-related crimes in different countries is different. There are two main arguments about prohibition of drugs is efficient or inefficient in the world practice. These arguments affect the law enforcement on drug-related crimes of countries. For instance, in Netherlands drug use is licit.

According to the supporters of the first argument, prohibition deters illicit drug use and 29% of those who had never used cannabis cited the countries where the using of narcotic drugs is prohibited. Controls and prohibitions help to keep prices higher, and higher prices help keep use rates relatively low, since drug use, especially among young people, is known to be sensitive to price. Illicit trafficking of narcotic drugs and psychotropic substances is less existed in countries that drug using is prohibited than drug free countries.

The supporters of the second argument stresses that, drug free countries, such as Netherlands, although using of soft drugs are free, it helps the using and trafficking of hard drugs (specifically cocaine and synthetic drugs) to decrease. Decreasing of hard drugs such as cocaine, synthetic drugs, doesn't also decrease trafficking of soft drugs but helps increasing trafficking of soft drugs. In the Netherlands, the using of drugs is legal, which is one type of drug-related crimes. Drug-related crimes include trafficking, cultivating, producing, manufacturing, distributing, possessing, selling and these are criminalized activities. It means that, drug trafficking is a criminalized activity in Netherlands also. Although drug trafficking is not illegal in this country, but free using of drugs influences increasing of drug trafficking.

Thirty-two countries impose capital punishment or death penalty for the offences involving narcotic drugs and psychotropic substances such as, Afghanistan, Iran, China, India, Pakistan etc. Although in drug-free countries is inefficient for preventing drug trafficking, but so severe penalties such as capital punishment in some countries is inefficient for drug trafficking also. Because, the list of countries which concern capital punishment for illicit trafficking of narcotic drugs and psychotropic substances are the most active participants of drug trafficking activity and transit states such as Tajikistan, Iran etc.

MIGRATION: human migration is the movement of people from one place to another with the purpose of settling permanently in the new place. This movement can be over long distances and from one country to another and inside a country. Human migration has its negative impacts in some spheres. Human migration causes a number of negative effects including social, economic, educational, environmental and other problems. Economical and social problems of migrants make them commit crimes, including crimes related narcotics. Due to economical and social problems migrants attempt to take part in the selling, using, manufacturing, cultivating, distribution or trafficking of narcotic drugs and psychotropic substances as a means of solve their economical problems. This tendency is observed among the illicit migrants. Legal migrants can also be the participant of illicit drug trafficking and other crimes but not as much as illicit migrants. Thus, by the suppression of illicit migration States also prevent illicit trafficking of narcotic drugs and psychotropic substances and other criminal activities inside the country.

WEEK STRUGGLE AGAINST MONEY LAUNDERING: Illicit drug trafficking is a predicate offence of money laundering. A predicate offense is an action that provides the basis for another criminal act. It means that, benefits from illicit drug trafficking is "dirty money" and should be removed from financial system by the States. The trade in illicit drugs is estimated to be worth \$400 billion a year, and it accounts for 8% of all international trade, according to the United Nations.

Defining the increasing factors that increase illicit trafficking of narcotic drugs and psychotropic substances help provide strategy and policy of drug trafficking for each country. Geographical proximity, economic crisis, problem of border control, corruption, political disorder and anti-government insurgency, drug policy, migration and etc. are the increasing factors of illicit trafficking of narcotic drugs and psychotropic substances. States that suffer from illicit trafficking of narcotic drugs and psychotropic substances can decrease even remove this problem by solving problem of border control, economic crisis, political disorder and anti-government insurgency, corruption, illicit migration, deficits of drug policy in the country. States that do not suffer from illicit trafficking of narcotic drugs and psychotropic substances should also focus on these problems not to have any deficits for the suppression of this problem in the future. Drug use prevention programmes are effective when they respond to the needs of a community, involve all the relevant sectors and are based on scientific evidence; effective programmes should also incorporate strong monitoring and evaluation components. Such programmes are also cost effective. It has been shown that, for every dollar spent, good programmes for the prevention of drug use among youth can save up to 10 dollars.

REFERENCES:

1. United Nations Convention against illicit trafficking in narcotic drugs and psychotropic substances dated 1988.

2. Letizia Paoli, Irina Rabkov, Victoria, A. Greenfield, Peter Reuter Tajikistan: The Rise of a Narco-State.

2007 The Journal of Drug Issues.

- 3. https://en.wikipedia.org/wiki/Arguments_for_and_against_drug_prohibition#Drug laws are effective
- 4. https://en.wikipedia.org/wiki/Drug_policy_of_the_Netherlands#Drug_law_enforcement
- 5. Bombay High Court overturns mandatory death penalty for drug offences; first in the world to do so.

www.lawyerscollective.org

- 6. https://en.wikipedia.org/wiki/Capital_punishment_for_drug_trafficking
- 7. https://en.wikipedia.org/wiki/Human_migration
- 8. https://www.unodc.org/unodc/en/prevention/index.html
  - 9. David Lewis

High Times on the Silk Road: The Central Asian paradox.

World Policy Journal, Volume 27, Number

1, Spring 2010, pp. 39-49.

10. http://fpif.org/drug_trafficking_and_money laundering/

Mass media and human rights

Aynur Abbasova

Master degree student at Department of UNESCO Chair on Human Rights and Information Law Law Faculty, Baku State University

Key words: media, mass media, human rights, information security, human rights journalism, freedom of information

Açar sözlər: media, kütləvi informasiya vasitələri, insan hüquqları, informasiya təhlükəsizliyi, jurnalistika sahəsində insan hüquqları, informasiya azadlığı

Ключевые слова: медиа, средства массовой информации, права человека, информационная безопасность, журналистика в области прав человека, свобода информации

SUMMARY

ow we are living in the modern technological world. It is easy to know any type of things with in seconds through out the world. Audios of televisions and internet users increasing day by day. It is easy to protect human rights with the help of mass media. Mass is called as fourth estate. With the help of mass media it is easy to motivate about human rights each state of the citizens in the world. Our daily news papers focusing on human rights. It is true that government of the each states in the world have take good steps to protect human rights because of mass media. It is very important the Poets, Writers and Journalists should take care to protect human rights through their poems, books, novels and articles.

The media roles in the area of human right protection can be evaluated based on the media concept which are supposed to be on ethical binding in as much as the media in information dissemination, aims at profit making. The mass media is a tool for success or failure of human right activities and essentially the main components of human rights activities all over the world. There is also a tool of human right abuse or violation exposes through it's programs and ideas of human rights activities are made for actions and the re-occurring action from the authority concerned.

The mass media and the management of human rights is not a subject that can be easily wished away with a ware of the hand. As the mass media continues to daily increase its status as an indispensable part of the body polity of any nation. The issue of the mass media and the management of human rights draw attention from both experts and non experts alike. But the mass media has not really lived up to its billing due to the ownership factor and lack of an enabling environment to operate in. Enabling environment both in terms of the constitutional provision and in the attitude of government. And until the country develops a democratic political culture, and government, be it civilian or military, could always subvert the press at will.

With a fledging democratic setting, the mass media is now freer (as compared to military rule) to practice what it know best. And this can only be possible when the constitutional provision as it relates to the practiced of the profession is guaranteed. In the sense that "except there is a quest for a clear cut constitutional provision that guarantees the right of journalist to do their job without let or hindrance then not much will be achieved".

Swamy Vivekananda said "We want that education by which character is formed, strength of mind is increased, the intellect is expanded, and by which one can stand on one's own

feet". It is true. It is our Government duty to give such type of education for each and every student in the country. Through education only we can solve all types of problems. Through education it is easy to motivate peoples about moral values and human rights. Education gives knowledge, strength and creativity. By proper using of technology, it is possible to India to become developed country in the world in future. 'Save human rights and give safe life to every one'.

XÜLASƏ

Bu gün müasir dünya standartlarına cavab verən müstəqil kütləvi informasiya vasitələri (KİV) formalaşmaqdadır. Dövlət "dördüncü hakimiyyət" adlandırılan KİV-in sərbəst inkişafı üçün hər cür şərait yaratmışdır. KİV və ifadə azadlığının qarşısını alan bütün süni maneələr artıq aradan qaldırılmışdır. Hüquqi və etik normalara hörmət edən jurnalist araşdırmaları, faktların və fikirlərin dərc edilməsi üçün qeyri-məhdud imkanlar yaradılmışdır. İfadə, söz və informasiya azadlığı həyata keçirilən daxili siyasətin əsas tərkib hissəsidir və dövlət tərəfindən ardıcıl qaydada bu sahəyə mümkün dəstək göstərilir.

İllər ərzində beynəlxalq təşkilatlarla aparılan məsləhətləşmələr nəticəsində təkminləşdirilmiş "Kütləvi informasiya vasitələri haqqında" qanunları ölkəmizdə söz və mətbuat azadlığı, jurnalistlərin fəaliyyətinin müstəqilliyini tamamilə təmin edirlər.

Kütləvi informasiya vasitələri hüquq fəaliyyəti və mahiyyətcə bütün dünyada insan hüquqları fəaliyyətinin əsas komponentlərinin uğur və ya uğursuzluğunun səbəbidir. Həmçinin hüquqların pozulmasına dair proqramları və insan hüquqlarının fəaliyyətinin ideyaları vasitəsilə yaranan bir vasitə vardır və bu vasitə hakimiyyətin maraqları və tədbirlərində mühüm rol oynayır.

Kütləvi informasiya vasitələri və insan hüquqlarının idarə asanlıqla həll edilən bir mövzu deyil. Kütləvi informasiya hər bir xalqın ayrılmaz hissəsi kimi öz statusunu artırmağa davam edir. KİV və insan hüquqlarının idarə məsələsi həm ekspertlər, həm də qeyri ekspertlərin diqqətini cəlb edir. Amma kütləvi informasiya həqiqətən sahiblik amilləri və konstitusiya təmin edilməsi baxımından hökumət münasibətləri üçün də əlverişli şərait

yaradır. Ölkədə demokratik siyasi mədəniyyət və hökumət inkişaf edənə qədər, mülki və ya hərbi sahədə, həmişə mətbuatı devirmek mümkün olacaq.

КИЦАТОННА

Современные страны закрепляют свои собственные позиции, международный имидж и авторитет в мировом сообществе в условиях глобального развития, глобальной информатизации внедрения новых И информационных технологий. связи, важнейшим фактором, влияющим на формирование международного имиджа авторитета правового государства безусловно обеспечение является информационных прав личности социальной ответственности СМИ.

Многообразие средств массовой развитие информационных информации, технологий, сложность регулирования отношений, складывающихся информационной chepe, приводит формированию новой области информационного права. В постсоветских провозглашение государствах свободы СМИ, отмена цензуры, развитие новых технологий привели к значительному росту объема информации. На фоне слабости правовой системы поток информации, который практически поддается не контролю, создает благоприятную среду для нарушения прав человека. И хотя в этих странах, в том числе и в Азербайджане создано значительное число национальных законов и принято немало международных правовых норм в области прав человека, тем не менее, многие проблемы нуждаются в дальнейшей разработке. К числу таких вопросов относится и информационная свобода личности - или информационные права человека.

Правовой статус человека — это система прав, свобод и обязанностей, определяющих правовое положение человека в той или иной сфере жизни, в том числе и в сфере информации. "Информационная свобода личности имеет две стороны: внешнюю и внутреннюю". Предлагаемые им определения довольно туманны: "Права, составляющие внешнюю сторону информационной свободы, реализуются по воле индивида и не могут быть ему навязаны.

Внутренняя сторона информационной свободы определяет сферу иммунитета личности. Права, составляющие эту сторону информационной свободы, не нуждаются для своей реализации в проявлении воли индивида. Они принадлежат человеку от рождения в силу его правосубъектности". "внутренним" он относит право на индивидуализацию (имя), право на защиту чести и достоинства, право на дачу согласия на сбор, хранение и использование материалов о частной жизни и права на неприкосновенность частной жизни, личную и семейную тайну. Иначе говоря, "внутренние" информационные человека - это его (ее) право на охрану информации о себе и своей частной жизни. Здесь человек может предоставлять СМИ ровно столько информации о себе и своей личной жизни, сколько он захочет - и никакие СМИ не вправе нарушить эту норму.

На наш взгляд, к информационным правам человека, в первую очередь, следует отнести права человека на свободу слова, что обеспечивается получением через и посредством СМИ достоверной информации об обществе, плюрализмом СМИ, доступом общественности к СМИ - и может быть, этот список можно дополнить.

For a variety of reasons, there is more and more coverage of human rights in the media. The climate for doing quality human rights reporting is good, but there are also many threats. Take a look at the list below – do these statements apply to your situation?

Working for and against good human rights journalism:

For:

- Human rights issues are more newsworthy than in the past.
- On a global scale, state control over media has decreased over the past two decades.
- There are more organizations that promote human rights and feed the media with information.
- There are more human rights "watch-dogs" that investigate human rights abuses and publish their findings.
- The UN's monitoring system is more visible.

- More issues are framed as human rights issues: children's issues, HIV/AIDS, sexual and reproductive health, aging, poverty, housing.
- More governments have integrated human rights into policies and laws.
- Political parties take more account of human rights; human rights are discussed during elections.
- Increasing use of the Internet, mobile phones, and social networking platforms like Twitter and Facebook means there are more ways to receive information, more sources and more alerts.
- Technology and social networks are also creating new ways to report human rights violations.
- Some international media networks, like the BBC and CNN, now employ people living in developing countries as journalists and stringers. This helps bring local stories to international audiences [1].

Against:

- Human rights advocates often work against powerful political and economic interests, and the threat of repercussions can be great.
- Many journalists have cultural beliefs and practices that do not fit well with human rights ideals.
- In times of crisis, governments may introduce laws that violate human rights.
- In developing countries, there is limited technological infrastructure, e.g. mobile phone and Internet connections. This works against journalists in a high-speed news environment.
- It is not always easy to fit human rights issues into a breaking news format.
- In most developing countries, journalists are under-resourced, lacking basic tools computers, cameras, transmission equipment and finances, like money for transport and accommodation.
- Many journalists are freelancers or stringers. They struggle to "sell" human rights stories that are not headline news but concern ongoing problems like poor health services, lack of water, inadequate education to editors concerned with budgets.
- In some places, media are still controlled by the state.
  - States still have the power to shut down

the Internet or to censor online content [2].

Media's relationship to human rights issues

- Media are producers of information for the general public. Reporters collect and present most of the information we receive about human rights.
- Media also carry stories that include information generated by human rights organizations.
- Media decide what to cover and what issues or aspects of a story to highlight. By making these decisions, media have power over what we know and do not know about human rights.
- Media also comment on issues in opinion pieces, talk shows, panel discussions, editorials and columns. Media therefore have the power to shape public morals and public opinions about human rights.

What are journalists' responsibilities in relation to human rights? Do journalists have a special responsibility to report on human rights?

It is worth thinking about these questions, because how you answer them will shape your approach to human rights reporting. There are several valid answers, reflecting different viewpoints about journalism.

- Media are a mirror. The role of journalists is to reflect back to society what they see. That will include human rights issues.
- Journalists have a moral obligation to promote human rights all the time and in every story. Media are "watchdogs" whose role is to bark loudly to warn people about threats to their freedom, to their security, to their livelihoods and to their culture.
- Human rights are a moral compass for good journalism. Knowing and understanding human rights will make you a better and more professional journalist.
- Journalists have a special, personal interest in human rights. Good journalism dies where human rights are weak. Therefore they have a responsibility to expose abuses and to raise awareness about human rights.
- Human rights are the basis of all good journalism. You cannot be a good journalist unless you incorporate human rights.
- Human rights may be newsworthy from time to time, but the real value in knowing about human rights is that they help you see

new stories in old issues. Human rights provide another "hook" or angle for your story.

• The role of a journalist is to report news and issues and therefore do not have a duty to pay special attention to human rights. Human rights are not more special than any other topic.

Some journalists see themselves as campaigners – actively, consciously and deliberately exposing injustices, righting wrongs, raising awareness, influencing events. They are journalists because they want to change the world [3].

Other journalists are closer to the "media as a mirror" position. They may also strongly believe in changing the world, but see this as an inevitable outcome of good journalism. They avoid campaigning journalism, or deliberately trying to influence events.

- A community radio or TV station with a community development mission, for example, may want you to do campaigning journalism about people's rights to housing or about poverty. A bridge over a local road could be framed as a "right to life" or "right to safety" issue.
- A public radio or TV station is more likely to want you to be more detached in your approach and report what others say, being sure to be fair to all sides of the story.
- If you are blogging, what you write will depend on your own personal values and beliefs, and on the aims of your blog.
- A commercial television or radio station might want to avoid controversy and will thus avoid campaigns that might anger advertisers.

Criticisms of human rights coverage in the media

Many observers note that although there is more human rights coverage in the media now than in the past, it is not all good. Some common criticisms are:

- Media confuse issues because journalists have an inadequate understanding of human rights: what they are, how they are created, governments' responsibilities and how they are promoted and enforced.
- By not taking account of human rights, journalists miss stories or ways of reporting issues. This affects the quality of journalism and the public's right to information.
  - When journalists cover human rights is-

sues, they present them as crime or politics stories rather than rights issues. They ignore the existence of international human rights standards for domestic violence, racial discrimination, treatment of migrants, child abuse, education, health, cultural freedoms and many other issues. This weakens media's "watchdog" role, because journalists do not hold their governments and other powerful institutions to account on these issues.

- Journalists present information without context or analysis. As a result, human rights violations seem to be isolated instances or new events even when they are only the latest in a history of similar violations.
- Media themselves sometimes perpetrate human rights abuses by invading privacy, perpetuating bias and stereotypes, not calling governments to account, or deepening conflict.

For a variety of reasons, there is more and more coverage of human rights in the media. The climate for doing quality human rights reporting is good, but there are also many threats. Take a look at the list below — do these statements apply to your situation?

Working for and against good human rights journalism

For:

- •Human rights issues are more newsworthy than in the past.
- •On a global scale, state control over media has decreased over the past two decades.
- •There are more organizations that promote human rights and feed the media with information.
- •There are more human rights "watchdogs" that investigate human rights abuses and publish their findings.
- •The UN's monitoring system is more visible.
- •More issues are framed as human rights issues: children's issues, HIV/AIDS, sexual and reproductive health, aging, poverty, housing.
- •More governments have integrated human rights into policies and laws.
- •Political parties take more account of human rights; human rights are discussed during elections.
  - •Increasing use of the Internet, mobile

phones, and social networking platforms like Twitter and Facebook means there are more ways to receive information, more sources and more alerts.

- •Technology and social networks are also creating new ways to report human rights violations.
- •Some international media networks, like the BBC and CNN, now employ people living in developing countries as journalists and stringers. This helps bring local stories to international audiences [5].

Against:

- •Human rights advocates often work against powerful political and economic interests, and the threat of repercussions can be great.
- •Many journalists have cultural beliefs and practices that do not fit well with human rights ideals
- •In times of crisis, governments may introduce laws that violate human rights.
- •In developing countries, there is limited technological infrastructure, e.g. mobile phone and Internet connections. This works against journalists in a high-speed news environment.
- •It is not always easy to fit human rights issues into a breaking news format.
- •In most developing countries, journalists are under-resourced, lacking basic tools computers, cameras, transmission equipment and finances, like money for transport and accommodation.
- •Many journalists are freelancers or stringers. They struggle to "sell" human rights stories that are not headline news but concern ongoing problems like poor health services, lack of water, inadequate education to editors concerned with budgets.
- •In some places, media are still controlled by the state.
- •States still have the power to shut down the Internet or to censor online content.

Media's relationship to human rights issues

- •Media are producers of information for the general public. Reporters collect and present most of the information we receive about human rights.
- •Media also carry stories that include information generated by human rights organizations.
  - •Media decide what to cover and what issues

or aspects of a story to highlight. By making these decisions, media have power over what we know and do not know about human rights.

•Media also comment on issues in opinion pieces, talk shows, panel discussions, editorials and columns. Media therefore have the power to shape public morals and public opinions about human rights.

What role should journalists play in relation to human rights?

What are journalists' responsibilities in relation to human rights? Do journalists have a special responsibility to report on human rights?

It is worth thinking about these questions, because how you answer them will shape your approach to human rights reporting. There are several valid answers, reflecting different viewpoints about journalism.

How do you feel about your role?

- •Media are a mirror. The role of journalists is to reflect back to society what they see. That will include human rights issues.
- •Journalists have a moral obligation to promote human rights all the time and in every story. Media are "watchdogs" whose role is to bark loudly to warn people about threats to their freedom, to their security, to their livelihoods and to their culture.
- •Human rights are a moral compass for good journalism. Knowing and understanding human rights will make you a better and more professional journalist.
- •Journalists have a special, personal interest in human rights. Good journalism dies where human rights are weak. Therefore they have a responsibility to expose abuses and to raise awareness about human rights.
- •Human rights are the basis of all good journalism. You cannot be a good journalist unless you incorporate human rights.
- •Human rights may be newsworthy from time to time, but the real value in knowing about human rights is that they help you see new stories in old issues. Human rights provide another "hook" or angle for your story.
- •The role of a journalist is to report news and issues and therefore do not have a duty to pay special attention to human rights. Human

rights are not more special than any other topic [6].

How do you see yourself?

Some journalists see themselves as campaigners – actively, consciously and deliberately exposing injustices, righting wrongs, raising awareness, influencing events. They are journalists because they want to change the world.

Other journalists are closer to the "media as a mirror" position. They may also strongly believe in changing the world, but see this as an inevitable outcome of good journalism. They avoid campaigning journalism, or deliberately trying to influence events.

Your selection may also be decided by where you work:

- •A community radio or TV station with a community development mission, for example, may want you to do campaigning journalism about people's rights to housing or about poverty. A bridge over a local road could be framed as a "right to life" or "right to safety" issue.
- •A public radio or TV station is more likely to want you to be more detached in your approach and report what others say, being sure to be fair to all sides of the story.
- •If you are blogging, what you write will depend on your own personal values and beliefs, and on the aims of your blog.
- •A commercial television or radio station might want to avoid controversy and will thus avoid campaigns that might anger advertisers.

Criticisms of human rights coverage in the media

Many observers note that although there is more human rights coverage in the media now than in the past, it is not all good. Some common criticisms are:

- •Media confuse issues because journalists have an inadequate understanding of human rights: what they are, how they are created, governments' responsibilities and how they are promoted and enforced.
- •By not taking account of human rights, journalists miss stories or ways of reporting issues.

This affects the quality of journalism and the public's right to information.

•When journalists cover human rights issues, they present them as crime or politics stories rather than rights issues. They ignore the existence of international human rights standards for domestic violence, racial discrimination, treatment of migrants, child abuse, education, health, cultural freedoms and many other issues. This weakens media's "watchdog" role, because journalists do not hold their governments and other powerful institutions to account on these issues.

•Journalists present information without context or analysis. As a result, human rights violations seem to be isolated instances or new events even when they are only the latest in a history of similar violations.

•Media themselves sometimes perpetrate human rights abuses by invading privacy, perpetuating bias and stereotypes, not calling governments to account, or deepening conflict [7].

References:

- 1. Academic Research Portal. Search Project Topics & Materials, Term Papers and Assignments: Mass media and the management of human rights abuses
- 2. A. Naraginti. Globalization, State, Mass Media and Human Rights, 2008
- 3. Fourie, Pieter J. (2008). Media Studies: Media History, Media and Society. Juta and Company.
- 4. Winett, L. B., and Wallack, L. (1996). "Advancing Public Health Goals through the Mass Media." Journal of Health Communication 173–196.
- 5. Davis, J. J. (2012). "Riskier Than We Think? The Relationship Between Risk Statement Completeness and Perceptions of Direct to Consumer Advertised Prescription Drugs." Journal of Health Communication 349–370.
- 6. M. Harcourt. The Role and Influence of Mass Media. Cliffnotes. 2015
- 7. Jun Ui. Basic human rights. The old United Nations University website.

Opinion 2/13 On Accession Of the European Union To the ECHR

Mehdizadeh Mehdi

Master degree student at Department of PrivateInternational Law and European Law, Baku State University

Key words: European Union (EU), European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms (ECHR), human rights, fundamental freedoms, the Court of Justice of the EU(CJEU), the European Court of Human rights (ECtHR), Opinion 2/13

Abstract

This article deals with matters concerning the accession of the European Union to the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms. Without doubt, there are difficulties to protect human rights effectively within the EU. Particularly, the EU is criticized for using human rights as "an exporting goods" in its external relations. Because of the lack of effective protection mechanism EU is obliged to enter the jurisdiction of the best mechanism of the human rights protection- ECHR.

The EU's relationship with the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms (ECHR or Convention) is for decades a subject of academic discussions. This included a debate surrounding the relationship between the Court of Justice of the European Union (CJEU) and the European Court of Human Rights (ECtHR). As the EU Member States transferred greater competences to the Union level, this gave rise to questions regarding the extent to which the EU itself might be bound by the rights enshrined in the Convention. This led to a "gap" in human rights protection in Europe and the associated question of how this gap should be closed. The CJEU partly addressed this gap through its own case law, developing its own fundamental rights jurisprudence. The EU also addressed the gap by establishing its own human rights instruments, most importantly the Charter of Fundamental Rights and Freedoms [16], which, following the entry into force of the Treaty of Lisbon became part of EU primary law. However, in order to further close this gap in human rights protection, it was decided that the EU would become a full Contracting Party to the Convention alongside its Member States. [2] The Member States of the European Union, when drafting the Lisbon Treaty, decided to include the accession of the EU to the ECHR as a legal obligation to Article 6.2 of the TEU. [14]

In 2013 representatives of the EU and the forty-seven Council of Europe members finalised a draft Accession Agreement setting out the conditions under which the EU would accede to the ECHR. Among other things, the Accession Agreement had to take into account the fact that, unlike other Contracting Parties to the ECHR, the EU is not a state. Before the EU could become a party to the ECHR, however, the Court of Justice of the European Union (CJEU) was first asked to decide in accordance with Article 218(11) of the TFEU whether the Agreement was in conformity with the EU Treaties and EU law. On 18 December 2014, the CJEU delivered Opinion 2/13 [7] in which it found that the Accession Agreement was not compatible with EU law. The CJEU found that the draft agreement failed to take into account sufficiently the specific nature of the European Union, finding that in many ways the Accession Agreement would violate the autonomy of the EU legal order. [1] This opinion was greeted with sorrow and astonishment on both EU and ECtHR side. and was described in ECtHR Annual Report 2014 as "a great disappointment". Although some of the CJEU's arguments were proper, some of them derived from the fear to share exclusive jurisdiction on

the EU. This Article focuses the seven reasons of the CJEU why it rejected the draft Accession Agreement.

1. Article 53 of the European Convention of Human Rights

The CJEU's first concern relates to Article 53 of the ECHR. This provision sets out that the Contracting Parties may lay down higher standards of protection of fundamental rights than those guaranteed by the Convention. Likewise, the Article 53 of the Charter of Fundamental Rights settles similar rule concerning the Charter. Nevertheless, the Court required to limit the meaning of Article 53 of the EU Charter of Fundamental Rights ('Charter') for the sake of primacy, unity and effectiveness of EU law, which was in Melloni case. [12, para. 60]

The Court is of the view that Article 53 of the ECHR should be coordinated with Article 53 of the Charter, as interpreted by the Court of Justice. This means that where the rights recognized by the EU Charter correspond to those guaranteed by the ECHR, the power granted to Member States to exceed the level of protection in the ECHR must be limited to that which is necessary to ensure that the level of protection provided for by the Charter and the primacy, unity and effectiveness of EU law are not compromised. [7, para. 189] The CJEU is seeking to prevent the scenario whereby the EU Member States use Article 53 of the ECHR to adopt higher standards in areas covered by harmonized Union law. Since the Accession Agreement does not ensure such coordination, the Court found that this could affect the autonomy of EU law. This argument is somewhat bizarrely constructed and worded in a slightly misleading way considering that in effect the Court is trying to avoid that a higher standard of human rights protection than that ensured by the Charter should prevail. It can be said that the odds of the CJEU related with this is-

sue are groundless. [4]
2. Principle of "Mutual Trust" between Member States

The second concern relates to the principle of "mutual trust" between EU Member States. This principle requires EU Member States to consider other Member States as being in compliance with EU law, including fundamental rights. The principle applies particularly with regard to the area of freedom, security and

justice. According to this principle, a Member State may only check whether another Member State has observed fundamental rights guaranteed by the EU in "exceptional circumstances". The CJEU stresses that this principle is of fundamental importance in EU law. [7, para. 191] Upon EU Accession, the EU and the EU Member States would be viewed as contracting parties in their relations with one another, which, according to the Court, would in their relations with each other, including where such relations are governed by EU law, require a Member State to check that another Member State has observed fundamental rights, even though EU law imposes an obligation of mutual trust between those Member States, accession is liable to upset the underlying balance of the EU and undermine the autonomy of EU law. [7, para. 194]

It is possible that CJEU's position about this matter was shaped as a reaction to the M.S.S judgment of the ECtHR, by which Belgium was found responsible for deporting asylum seekers to Greece under the Dublin II Regulation because of the terrible detention and living conditions there. The necessity of this decision from an EU law perspective is that the ECHR saliently interpreted the EU rules and came to the conclusion that they would have allowed Belgium to keep the refugees and that the Belgian authorities should have used their discretion accordingly. [5]

Actually, the problem in this matter is not emerged as a result of the accession. To the contrary, accession defuses the explosive tension in the triangle between Luxembourg, Strasbourg and the Member State high courts on the issue of mutual trust. Once the EU accedes to the ECHR, the EU will itself be under the normal legal obligation to protect rights according to ECHR standards. According to the Draft Agreement, however, if a Member State that follows "mutual trust" obligation is sued in Strasbourg after accession, the EU can become a co-respondent and effectively take over the litigation. The EU can step in and take joint or, where appropriate, even full responsibility for the violation. [6]

3. Protocol No 16 to the ECHR

The third objection relates to Protocol No 16 to the ECHR. This protocol was open for signature in 2013 and has not yet entered into force. It introduces the possibility for the high-

est courts of Contracting States to request an Advisory Opinion from the ECtHR. This is similar to the preliminary reference procedure in EU law whereby a domestic court of an EU Member State may request a ruling from the CJEU on questions of EU law. The CJEU sees that this scenario could potentially touch upon the autonomy of the EU. The Court is particularly worried about a situation whereby a request by an EU Member State for an opinion under Protocol No 16 would trigger the "prior involvement procedure" in the Draft Accession Agreement. The Court found that this could potentially adversely affect the autonomy and effectiveness of the preliminary ruling procedure. [7, para. 197]

But the request the ECtHR to give advisory opinions is discretionary and it is not binding. On the contrary, the preliminary ruling procedure is mandatory and binding for a court or tribunal of a Member State against whose decisions there is no judicial remedy under national law. [15, Art.267]

For the view of the Advocate General, it is not inconceivable that the role of this Court could indirectly be affected by Protocol No 16, even if that protocol is not ratified by the EU itself and only some of its Member States adhere to it. [8, para. 141] However, if a Member State does not refer preliminary ruling procedure despite its mandatory character, this situation will bring its responsibility within the EU law.

4. Article 344 of the TFÉU

Another concern was that the Agreement violated Article 344 of the TFEU which prohibits EU Member States from submitting any dispute concerning the interpretation of EU law to a method of dispute settlement other than those provided in the EU Treaties. This provision, as interpreted by the Court, provides a judicial monopoly for the CJEU regarding inter-state disputes between EU Member States concerning the interpretation of the EU Treaties. [12] However, Article 33 of the ECHR allows for inter-state disputes between ECHR Contracting Parties regarding alleged breaches of the Convention. The CJEU found that the "very existence of such a possibility" of the EU or Member States submitting such an inter-state application to the ECtHR with respect to a violation involving EU law violates Article 344 of the TFEU. [7, para. 208] The Court found

that only the express exclusion of the ECtHR's jurisdiction under Article 33 of the ECHR over disputes between Member States or between Member States and the EU in relation to the application of the ECHR within the scope ratione materiae of EU law would be compatible with Article 344 of the TFEU. [7, para. 213] It is unclear why the Accession Agreement should even deal with such a question. If a Member State or the EU were to bring a case against another Member State or the EU in relation to EU law, this would be a clear violation of the EU Treaties, specifically Article 4(3) of the TEU and Article 344 of the TFEU. In fact, a similar situation has been dealt with before when Ireland brought international proceedings against the UK over the MOX dispute, where Ireland was found to have violated EU law by initiating proceedings at the international level. The issue is already dealt with sufficiently in the EU internal legal order; there is no reason for it to be included in an international agreement. The Advocate General suggested, for example, that this issue could be dealt with via a declaration by the Member States to the effect that they will not initiate proceedings against each other before the ECtHR when the dispute falls within EU law. [8, para. 120]

5. Co-Respondent Mechanism

The first of these institutional innovations was the "co-respondent mechanism". This is a procedure that would be introduced to the ECtHR system whereby the EU or a Member State could be added as a "co-respondent" in the case in certain circumstances. It was specifically designed to prevent the ECtHR from examining issues related to the division of competences between the EU and the Member States. According to the draft agreement a Contracting Party can become a co-respondent either by accepting an invitation from the ECtHR or by decision of the ECtHR upon the request of that Contracting Party. The Court found, however, that this procedure would still require the ECtHR to assess rules of EU law concerning the division of powers between the EU and the Member States. The ECtHR would be called upon, according to the CJEU, to make an assessment of EU law and risk adversely affecting the division of powers between the EU and its Member States. [7, para. 231] The Advocate General and the Court agreed that the design of the co-respondent mechanism was

problematic since it would compel the ECtHR to examine issues of EU law which are in the scope of exclusive jurisdiction of the CJEU. The Advocate General found, however, that appropriate safeguards could be put in place to refrain this scenario so that any requests for leave to become a co-respondent are not subjected to a plausibility assessment by the ECtHR. [8, para. 235]

6. Prior Involvement Procedure

The other institutional innovation in the agreement is the prior involvement mechanism. This procedure would allow the CJEU to carry out internal review before a case is heard in Strasbourg. This procedure was included to take into account the concerns of the Presidents of the two Courts in their Joint Communication. [10] The CJEU found, however, that the design of this mechanism would violate EU law. Under this procedure, the ECtHR would be called upon to decide whether the CJEU has already ruled previously on the same question of law. Merely by granting the ECtHR the power to assess this question, the CJEU found, the ECtHR would be called upon to interpret the EU Treaties and the case law of the CJEU. On this issue, the Court and the Advocate General took the same position, however the Advocate General propounded that it is necessary therefore to ensure that, in the event of any doubt, the ECtHR will always carry out the prior involvement procedure in accordance with the draft agreement and the ECtHR may dispense with the prior involvement of the Court of Justice only when it is obvious that the Courts of the EU have already dealt with the specific legal issue raised by the application pending before the ECtHR. [8, para. 182-184]

7. Common Foreign and Security Policy

The final issue raised by the CJEU – the ECtHR's jurisdiction over the EU's CFSP – is the most troublesome. If the EU is to accede on the same footing as other Contracting Parties, there is no prima facie reason to exclude Strasbourg's review of this field. The proposal of some EU Member States to exclude CFSP from the ECtHR's jurisdiction, either by way of a specific clause in the Accession Agreement or by reservation, was not taken up. A 2013 Meeting Report states that the proposed exclusion of CFSP causes major concern for different reasons (political sensitivity; re-

striction of the jurisdiction of the ECtHR) and should be deleted. [11]

The EU Treaties set out that the Court of Justice of the European Union shall not have jurisdiction with respect to (CFSP) Article 24 of the TEU with certain narrow and strictly-defined exceptions. The Accession Agreement would have created the situation whereby the ECtHR would have jurisdiction over certain acts that are not capable of review by the CJEU.

In the Advocate General's view, the principle of autonomy does not preclude the EU joining an international judicial mechanism such as the ECHR which extends further than that of the Court of Justice. [8, para. 191] The absence of sufficient arrangements within the EU, by which the autonomy of EU law alone can be protected, can hardly be used as an argument against recognition of the jurisdiction of the judicial body of an international organization. [8, para. 193]

The CJEU disagreed with all these arguments and found that to allow the ECtHR to have jurisdiction over CFSP, does not comply the specific characteristics of EU law. As a first alternate to solve this problem the CJEU is essentially requiring to keep out CFSP from the jurisdiction of the ECtHR. It is highly unlikely that other ECHR Contracting Parties would allow CFSP to be excluded. More importantly, excluding the jurisdiction of the ECtHR would be a large strike to human rights protection. Thus, the ECtHR would be unable to undertake human rights review in a field where the EU has real potential to violate the human rights. The other option would be for the EU Member States to amend the Treaties to provide the CJEU with jurisdiction over CFSP acts. This option would be faced the reluctance of the Member States to give jurisdiction to the CJEU exercise judicial review in that field. [1]

As a result, the procedure for the accession of the EU to the ECHR highly complicated. The protection of autonomy of the EU law as well as being a party to the ECHR necessitate delicate arrangements. The Accession Agreement was acclaimed as a "giant leap" for human rights in Europe. [3] Nevertheless, Opinion 2/13 is a step backwards. [1] It seems so that the CJEU wants to keep its exclusive jurisdiction over the EU and considers itself as fully capable to protect the human rights. But the problems related to the accession are

not unsolvable. The Advocate General's views prove that. For sure, to work on a new accession agreement will cause loss of time and slowdown of the process. However, in order to accomplish the accession successfully, both sides must not hurry up.

References

- 1. Jed Odermatt, "A Giant Step Backwards? Opinion 2/13 On the EU's Accession to The European Convention on Human Rights", Leuven Centre for Global Governance Studies, Working Paper No. 150 February 2015.
- 2. Jed Odermatt, 'The EU's Accession to the European Convention on Human Rights: An International Law Perspective' Leuven Centre for Global Governance Studies, WP 136 (2014).
- 3. Paul Gragl, 'A Giant Leap European Human Rights? The Final Agreement on The European Union's Accession to the European Convention on Human Rights', 51 Common Market Law Review 13, 47 (2014).
- 4. Avrupa Birliği'nin Avrupa İnsan Hakları Konvansiyonu'na Katılımı, Gökçe Topaloğlu, 1.Baskı- İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, Eylül 2015.
- 5. Walther Michl, "Thou shalt have no other courts before me" Verfassungblog, 23 December 2014, http://www.verfassungsblog.de/en/thou-shalt-no-courts/
- 6. Halberstam "It's the Autonomy, Stupid!" A Modest Defense of Opinion 2/13 On EU Accession To the ECHR, And the Way Forward", Michigan University, Public Law and Legal Theory Research Paper Series, Paper No. 432, February 2015.
- 7. Opinion 2/13 of the Court (Full Court) 18 December 2014, ECLI:EU:C:2014:2454 http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=160882&doclang=EN
- 8. View Of Advocate General Kokott delivered on 13 June 2014. Opinion procedure 2/13 initiated following a request made by the European Commission, ECLI:EU:C:2014:2475 http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=160929&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first &part=1&cid=747630
- 10. Joint Communication from Presidents Costa and Skouris, CCBE (Jan. 24, 2011) http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/document/Roundtable_2011_Luxembourg/

Joint_communication_from_Presidents_Costa_and_Skouris_EN.pdf

- 11. Fourth Negotiation Meeting Between the CDDH Ad Hoc Negotiation Group and the European Commission on the Accession of the European Union to the European Convention on Human Rights, Meeting Report, 47+1(2013) R04, Strasbourg, 23 January 2013.
- 12. Judgment in Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107.
- 13. Judgment in Commission v Ireland ('Mox Plant'), C-459/03, EU:C:2006:345.
- 14. Consolidated version of the Treaty on European Union, OJ C 326, 26.10.2012, p. 13–390 (TEU).
- 15. Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union, 26.10.2012, Official EN Journal of the European Union C 326/47 (TFEU).
- 16. Charter of Fundamental Rights of the European Union, OJ C 326, 26.10.2012, p. 391–407.

Методы защиты прав интеллектуальной собственности в Азербайджане

Исмаилова Эльнара

Бакалавр, Юридического факультета, Бакинского Государственного Университета

Ключевые слова: интеллектуальная собственность, право на интеллектуальную собственность, проблемы защиты прав интеллектуальной собственности, популяризация Интернет, возможные методы защиты, зарубежные методы защиты, практика АР.

Введение:

В искусстве у каждого есть свое место. И никто не может занять место другого. Гейдар Алиев.

спешное развитие общества, уровень решения стоящих перед ним экономических, политических, социальных, культурных и других задач зависит от его интеллектуального потенциала. Результат интеллектуальной деятельности, так же как и вещи, являются объектами гражданского оборота, по поводу которых возникают отношения, регулируемые нормами права.

Человеку на всех этапах его развития свойственно стремление к познанию, к совершенствованию окружающего мира и настоящей действительности, т. е. – к творчеству.

Как уже известно из теории, интеллектуальная собственность — закреплённое законом временное исключительное право, а также личные неимущественные права авторов на

результат интеллектуальной деятельности или средства индивидуализации.

Термин «права интеллектуальной собственности» означает права, закрепленные в статье 27 Всеобщей декларации прав человека, принятой Организацией Объединенных Наций в 1948 г., и, в частности, что:

- 1. Каждый человек имеет право свободно участвовать в культурной жизни общества, наслаждаться искусством, участвовать в научном прогрессе и пользоваться его благами.
- 2. Каждый человек имеет право на защиту его моральных и материальных интересов, являющихся результатом научных, литературных или художественных трудов, автором которых он является. (3).

В соответствии со ст. 30 Конституции Азербайджанской Республики каждый имеет право на интеллектуальную собственность. (1). Живя в современном обществе, нельзя не отметить, что имея право на что-либо, возможно и его нарушение. В связи с этим возникает вопрос о защите права, в данном случае, права интеллектуальной собственности. Конечно же, кто-либо может посчитать потребность в защите интеллектуальной собственности бессмысленной, поскольку написанная А.С. Пушкиным поэма «Евгений Онегин» навсегда останется в интеллектуальной собственности Пушкина, равно написанная Низами Гянджеви много лет назад поэма «Лейли и Меджнун» останется принадлежащей ему.

1. Проблемы защиты прав интеллектуальной собственности:

Нарушение прав интеллектуальной собственности распространилось сегодня в связи с повышением популярности сети Интернет. Изобилие информации, некорректная защита ведёт к её утечке, что порождает проблемы не только в сфере нарушения прав интеллектуальной собственности, но и в сфере невмешательства в личную и семейную жизнь.

Одной ИЗ проблем зашиты интеллектуальных прав стало появление трудностей В области применения законодательства об интеллектуальном Главное препятствие праве. затруднение нахождения доказательства, подтверждающего нарушение авторских прав. Самым простым способом фиксации нарушения считается скриншот. Но главный минус в том, что скриншот может быть не принят судом. Более серьезным способом станет фиксирование контента сайта у нотариуса. Но, во-первых, данный способ требует достаточных финансовых затрат. Во-вторых, подобную услугу оказывают не все нотариусы, в небольших городах его можно не найти. Самый эффективным способом для обеспечения доказательств нарушения интеллектуальных прав автора может являться создания веб-депозитария на основе контрольных копий электронных документов веб-сайта. Но данный способ применим больше для крупных веб-сайтов и интернет-компаний.

2. Возможные методы защиты прав интеллектуальной собственности:

Главными мерами защиты интеллектуальной собственности должны сбор активный информации нарушениях интеллектуальных прав, исследование ежегодное ПО оценке поведения пользователей в сети Интернет. необходимо появление законов в данной сфере как механизм предупреждения нарушений. Еще одной важной мерой является штрафование, отключение от сети и блокирование пиратских доменов. Интернет-пиратство — это уголовное преступление и возникает необходимость в наличии и полноценном, активном применении норм об уголовной ответственности за интернет-пиратство.

Основным методом, защиты авторских прав, может являться метод обеспечения себя доказательствами существования, определенных объектов авторских прав на интеллектуальную собственность, на определенную дату.

Наиболее популярными способами формирования таких доказательств являются:

- 1- отправка произведения по почте на свой адрес;
- 2 -нотариальное удостоверение даты и времени произведения;
- 3 депонирование произведения в авторском обществе или юридической компании;
- 4 использование Интернет-сервиса COP-YTRUST.

1 - Почтовое отправление:

Почтовое отправление документов на свой адрес является еще одним способом обеспечения временного приоритета. Письмо не вскрывается до возникновения спора. Штемпель с датой на почтовом конверте обеспечивает доказательство даты существования документов. Однако данное доказательство является неудобным, т.к. является одноразовым, ненадежным и легко оспариваемым, т.к. крайне редко конверты идеально запечатаны, а соответственно, оппонент в суде может заявить, что конверт был вскрыт.

2 - Нотариальное удостоверение:

Нотариальное удостоверение даты времени предъявления документа (например, текста произведения), является зарекомендовавшим хорошим И способом защиты авторских прав. Однако и этот способ имеет определенные минусы, которые могут затруднять или делать невозможным нотариальное удостоверение электронных документов, особенно если электронный документ и его печатная копия имеют серьезные расхождения вследствие особенностей формата электронного документа, плотности информации или его размера. Например, при выводе на печать фотографий в большом разрешении изображение, полученное на бумаге, не будет соответствовать электронной копии, т.к. изменятся разрешение и цвет.

3 - Депонирование произведений:

Депонированием произведений занимаются многие организации, например, авторские общества или юридические компании. Суть депонирования — размещение в архиве организации печатной копии регистрируемого произведения и выдача соответствующего документа подтверждающего факт депонирования и его дату.

Депонирование не является государственной регистрацией авторских прав, и поэтому не гарантирует «автоматического» признания за заявителем авторства, а по сути, просто фиксирует время предъявления произведения или работы. Т.е. авторские права все равно смогут оспорить в случае предъявления соответствующих, более весомых доказательств, а документ о депонировании суд будет рассматривать как одно из доказательств, наравне с иными.

В связи с этим, нотариальное удостоверение даты и времени регистрации произведения является более "солидным" доказательством, т.к. осуществляется не организацией, а уполномоченным лицом, имеющим государственную лицензию, и часто стоит дешевле, чем депонирование. (7).

3. Международные методы защиты прав интеллектуальной собственности:

Говоря о важности защиты интеллектуальной собственности, нельзя не отметить Соглашение TRIPS.

Соглашение TRIPS — практически первая в истории международная договоренность в области интеллектуальной собственности, детально затрагивающая как проблемы ее защиты, так и реализации прав на нее. Это Соглашение направлено на устранение препятствий к международной торговле,

на эффективную и достаточную защиту прав интеллектуальной собственности и на обеспечение, того, чтобы мероприятия, применяемые для осуществления этих прав, не стали сами по себе препятствиями к ведению законной торговой деятельности.

Новым шагом, направленным на защиту авторских прав в цифровой среде, стал Договор ВОИС (Всемирной организации интеллектуальной собственности) авторскому праву 20 декабря 1996 года. Широко известен также как «Договор ВОИС в области Интернета» Подписавшие его стороны, в соответствии со статьей 11, взяли на себя обязательства бороться с обходом "существующих технических средств, используемых авторами в связи с осуществлением их прав". Кроме того, статье подчеркнута готовность принимать эффективные правовые меры против посягательств на "информацию об управлении правами", а именно:

- против любых действий по изменению или удалению электронной информации, которая идентифицирует произведение, автора произведения, обладателя прав;
- против распространения экземпляров произведений, в которых такая информация была несанкционированно модифицирована или из которых она была удалена. (5).

В 1998 году в США был принят "Акт о защите авторских прав в цифровом тысячелетии" (DMCA — Digital Millennium CopyrightAct). Этотактввёлответственность (в том числе и уголовную) за обозначенные в статьях 11 и 12 Договора ВОИС составы правонарушений. К тому же он содержит еще целый ряд небезынтересных норм, в частности, правила об ограничении ответственности хост-провайдеров за размещение на их серверах информации, нарушающей чьи-либо авторские права, а также за постановку ссылок на такие ресурсы.

DMCA предусматривает исключения из общегоправила озапрете обхода технических мер защиты добросовестными владельцами законно приобретенной копии произведения. Так, не признается правонарушением обход технических мер, если единственной его

целью является проведение исследований в области криптографии, или де компиляция программ, предпринимаемая с единственной целью обеспечения совместимости с программными средствами сторонних производителей.

Также не считается правонарушением обход технических мер, предназначенных для негласного накопления и передачи информации о лицах, получающих доступ к произведению.

В соответствии с DMCA любой сайт в США может быть закрыт в течение суток после поступления уведомления о нарушении авторских прав от правообладателя в адрес хозяина сервера, на котором этот сайт располагается. Для этого не требуется судебных постановлений — достаточно соблюсти форму такого уведомления. Если хозяин сервера откажется закрыть обжалованный сайт, согласно DMCA он сам рассматривается уже как соучастник преступления. Уведомление о нарушении авторских прав должно содержать:

информацию о правообладателе: наименование, адрес, контактные телефоны и факсы;

описание произведений, в отношении которых правообладатель утверждает, что нарушаются его права;

сетевой адрес (адреса) — URL, по которому размещены материалы, нарушающие авторские права;

утверждение заявителя, в котором он описывает факт нарушения, подтверждает свои полномочия и достоверность содержащейся в уведомлении информации;

Провайдер может запросить копию письма, заверенную собственноручной подписью должностного лица (по факсу) или электронно-цифровой подписью (по электронной почте). (6).

- В Российской Федерации существуют элементы знака охраны авторского права:
  - 1. Латинская буква «С» в окружности;
- 2. Имя (наименование) обладателя исключительных авторских прав;
- 3. Год первого опубликования произведения. (4).

Японская система защиты прав на интеллектуальную собственность имеет

свою специфику. Если в западных странах на первом месте стоит задача обеспечить права владельца собственности, то в Японии преобладает "общественная полезность". В связи с этим практическому использованию инноваций уделяется значительное внимание. Соответственно предпочтение отдается защите применяемого практике патента. Правовые нормы фактически дают возможности "обхода" блокирующего использование патента, той или иной технической разработки. В стране создан особый психологический настрой, выражающийся, к примеру, в том, что японское общественное мнение поддерживает те отечественные фирмы, которые с успехом усовершенствовали зарубежные технические достижения. Министерство международной торговли промышленности Японии требует от иностранных фирм, действующих в стране, выдавать лицензии всем отечественным компаниям, желающим получить доступ к их технологии. Министерство установило жесткие ставки лицензионных чтобы платежей, избавить компании от дополнительных расходов на рынке технологии. Патентная система Японии и большинства других стран основывается на принципе, при котором изобретение принадлежит тому, кто первым зарегистрирует патент. (8).

- 4. Способы защиты прав интеллектуальной собственности в Азербайджанской Республике:
- В Азербайджанской Республике в соответствии со статьей 8 Закона об авторском праве и смежных правах существуют следующие методы защиты прав интеллектуальной собственности:
  - 1. Латинская буква «С» в окружности;
- 2. Имя (наименование) обладателя исключительных авторских прав;
- 3. Год первого опубликования произведения. (2).

Заведующий отделом по патентам Государственного комитета стандартизации, метрологии и патентов Азербайджанской Республики Мирягуб Сеидов говорил: «В Азербайджане продолжается разработка

Национальной стратегии по защите интеллектуальной собственности».

М. Сейдов отметил, что стратегия включит в себя и определение методов борьбы с контрафактной продукцией. Он также подчеркнул, что в стране ведется борьба с «пиратской» продукцией. Государственный комитет стандартизации, метрологии и патентов АР работает вместе с Государственным таможенным комитетом и правоохранительными структурами в этой области.

Как отмечается в одной из статей «Xaql qazeti», председатель Агентства по авторским правам Азербайджанской Республики Кямран Иманов отметил, В соответствующих отчетах конкурентоспособности Всемирного экономического форума азербайджанские институты, связанные с интеллектуальной собственностью, в 2013-2014 годах занимают лидирующие позиции на пространстве СНГ. В целом, на основании отчетов последних лет (2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014) Азербайджан представлен как самое передовое государство на Южном Кавказе в сфере интеллектуальной собственности. Благодаря заботе и поддержке Президента Ильхама Алиева мировая общественность интеллектуальной собственности признает и одобряет успехи Азербайджана в этой области. Во время состоявшихся в сентябре прошлого года выборов руководящих органов Всемирной организации интеллектуальной собственности на ее последней Генеральной Ассамблее Азербайджанская Республика была избрана членом Исполнительного Бернского Союза комитета стран, присоединившихся к Бернской конвенции «О защите литературных и художественных Всемирной организации произведений» интеллектуальной собственности (ВОИС). Тем самым, наша страна стала членом координационного комитета, играющего особую роль в деятельности ВОИС. На Генеральной Ассамблее Азербайджан стал членом еще одной структуры Программного и бюджетного комитета ВОИС. Представитель Агентства авторским правам Азербайджанской Республики был избран на двухлетний срок председателем Ассамблеи договора по авторскому праву, связанной с цифровыми правами, в которой представлены около 100 государств ВОИС.

Говоря о деятельности Агентства по авторским правам, К. Иманов подчеркнул, что благодаря заботе и поддержке главы Азербайджанского государства в последние годы в нашей стране был принят не имеющий аналога в мире Закон «Об обеспечении прав интеллектуальной собственности и борьбе с пиратством». В 2006 году Азербайджан был исключен из принятого правительством США списка стран, нарушающих авторские права, в составе Академии ВОИС начал действовать Центр по обеспечению прав интеллектуальной собственности, созданы система управления цифровыми правами электронные услуги, подготовлена Долгосрочная национальная стратегия по развитию авторского права в сфере интеллектуальной собственности и других интеллектуальной собственности. Крометого, совместно с Европейским Союзом был осуществлен Твиннинговый проект, в Концепции развития «Азербайджан-2020: взгляд в будущее» авторские права и права интеллектуальной собственности в целом определены как приоритетное направление.

Заключение:

Хоть специалист в сфере информационной безопасности и программист Евгений Касперский говорил: "Надежно защищён только выключенный компьютер", пренебрегать правовой защитой не следует.

Список использованной литературы:

- 1. Конституция АР от 12 ноября 1995 года. Статья 30.
- 2. Закон об авторском праве и смежных правах АР от 5 июня 1996 года. Статья 8.
- 3. Всеобщая декларация прав человека ООН от 10 декабря 1948 года. Статья 27.
- 4. ГК РФ от 30 ноября 1994 года. Статья 1271.
- 5. Договор ВОИС (Всемирной организации интеллектуальной собственности) по

авторскому праву 20 декабря 1996 года. Статьи $11,\ 12.$

- 6. http://cyberleninka.ru/article/n/formiro-vanie-sistemy-ohrany-avtorskih-prav-v-tsi-frovoy-seti-na-primere-soedinennyh-shtatov-ameriki
- 7. http://kbyte.ru/ru/Business/Articles.aspx-?id=3&mode=show
- 8. http://studbooks.net/876710/pravo/zaschita_intellektualnoy_sobstvennosti_rubezhom

Uşaqlar arasında cinayətkarlığın yayılmasının səbəbləri: Risk faktorları və qoruyucu amillər

Məzun, Hüquq fakültəsi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası

Açar sözləri: Cinayətkarlığın səbəbləri, yeniyetmə cinayetkarlığı ve onun növləri, risk və qoruyucu faktorlar.

Annotasiya

əmiyyəti daim narahat edən, əslində isə məhz onun məhsulu olan cinayət-karlığın səbəbləri və onunla mübarizə həm keçmişdə, həm də gələcəkdə nəzər-nəqtəsi olub və olacaqdır. Sosiumun rüşeymini və sabahını təşkil edən uşaqların kriminallığı isə xüsusilə narahatlıq doğuran məsələdir. Çünki, bu kateqoriya cinayətkarlıqla bağlı fəaliyyət nə qədər gecikdirilərsə, nəticə də bir o qədər dəhşətli olacaqdır. Bu məqalədə çalışacağıq ki, uşaq cinayətlərinin səbəblərinin beynəlxalq təhlilinə toxunulsun və onunla mübarizə üçün aparılan tədbirlərdən danışılsın. Bu sahədə aparılmış ən son və ən sanballı tədqiqatlar Yeni Zelandiya hüquq ictimaiyyətinə məxsus olduğundan əsas diqqət onlara yönələcəkdir.

Giriş

Biz hal-hazırda yuvenal ədliyyə sahəsində yeni və maraqlı dövrün ortasındayıq. Respublikada ən son Cinayət Məcəlləsinin və Uşaq hüquqları haqqında Qanunun qəbulundan təqribən 15 il ötüb. Sovet dövründəkindən fərqli olan yeni Cinayət Məcəlləsi uşaqlar və yeniyetmələr arasında cinayətkarlığın və residivizmin azaldılmasına doğru atılmış daha mütərəqqi addım hesab olunur. Bu qanunlar qəbul edilərkən bir sıra beynəlxalq aktların, o cümlədən, Uşaq hüquqları haqqında konvensiyanın müddəalarına uyğunlaşdırılmış, minimum standartlar nəzərə alınmışdır. Uşaq Hüquqları Konvensiyasında cinayət məsuliyyətinə cəlb etməyə imkan verən yaş həddi ilə bağlı hər hansı məhdudiyyət yoxdur. Bu hədd müxtəlif ölkələrə nisbətdə dəyişir. Bu hədd İngiltərə və Uelsdə 10, Belçikada 18 (müəyyən cinayətlərə görə 16), Fransada 13 olaraq müəyyən edilmişdir. Buna baxmayaraq, Belçika və Fransada oxşar olaraq, şəxs müəyyən edilən yaş həddinə çatmadıqda və hətta ona cəza təyin edilmədikdə belə, cinayət törətməyə görə azadlıqdan məhrum edilə bilər . Azərbaycan Respublikasının cinayət qanunvericiliyində cinayət məsuliyyətinə cəlb etməyə imkan verən ümumi yaş həddi 16 olaraq müəyyən edilmişdir. Lakin CM-in 20-ci maddənin 2-ci hissəsində göstərilən cinayətlərə görə məsuliyyətin yaş həddi 14-dür. Yetkinlik yaşına çatmayanların törətdiyi cinayətə görə tətbiq edilən cəza növləri və tərbiyəvi xarakterli məcburiyyət tədbirləri isə BMT Baş Məclisinin 29 noyabr 1985-ci il tarixdə qəbul etdiyi "Yetkinlik yaşına çatmayanlar barəsində ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar minimum standart qaydalar"a uyğunlaşdırılaraq Cinayət Məcəlləsinə salınmışdır.

Indi biz həmçinin beynəlxalq müstəvidə də uşaq cinayətkarlığının qarşısının alınması sahəsində tədqiqatlar aparılmasının di oluruq. Bu araşdırmaların əsas mahiyyəti uşaqlar arasında cinayətkarlığın səbəbləri, onun yayılması halları, risk faktorları və ona qarşı mübarizə üzərində köklənmışdir. Dünya ölkələri bu tip cinayətkarlığın qarşısının alınması üçün xərclənən hər bir dolların daha səmərəli nəticə verməsi üçün əllərindən gələni edirlər . Məsələn, Yeni Zelandiyada 1989-cu ildə qəbul edilmiş Uşaqlar, gənclər və onların ailələri haqqında Akt artıq 20 ildir ki işləyir və çox mühüm nailiyyətlər qazanılmışdır, hətta digər dövlətlər və beynəlxalq təşkilatlar normativ akt tərtib edərkən bu qanuna istinad edib təcrübədən faydalanırlar. Bu sahədə aparılmış tədqiqatların nəticələri arasında ən önəmlisi "Bir tədbir heç də bütün növ əməllərə tətbiq oluna bilməz" prinsipidir, çünki uşaqlar arasında cinayətkarlığın müxtəlif tipləri və səbəbləri mövcuddur və hər bir tip və ya səbəb üçün ayrıca təsir tədbiri görülməlidir. Xarici ölkələrin praktikasında həyata keçirilən tədbirlər sistemi bir növ istisna olmaqla qalan bütün tiplərdə faydasını vermişdir ki, bu istisna da zorakı cinayətlərlə bağlıdır.

Statistikaya əsasən, uşaqlar arasında şiddət cinayətlərinin artması bütün yaş qruplarında müşahidə olunur. Ümumiyyətlə, bütün yaş qrupları üçün zorakı cinayətlərin nisbətlərində artım məişət zorakılığının artması ilə əlaqələndirilir.

Yeniyetmələrdə vəziyyət bir qədər fərqlidir. Yuvenal cinayətkarlıq statistikasına əsasən 2004-cü ildən bəri qəsdən sağlamlığa zərər vurma ilə bağlı zorakı cinayətlərdə kəskin artım müşahidə edilib. Bu artımlar göz ardı edilə bilməz. 14-16 yaş qrupuna daxil olan yeniyetmələrin sayında azalma olsa da, zorakılıqla törədilən cinayətlərin sayında yüksəlmə qeydə alınıb. Bu da ədliyyə orqanlarını narahat edən faktorlardan biridir.

Yeni Zelandiyada aparılmış araşdırmalara əsasən gənc kişilərin hər dördündən biri ən azı bir cinayət törədib. Bu rəqəmin təxminən 80%-i bir və ya iki cinayət törədir. Qalan 20% yeniyetmələr cinayətkarlığın 80%-i üçün məsuliyyət daşıyır. Bu tendensiya təkcə Yeni Zelandiyada deyil, bütün dünyada müşahidə olunur. Bu kütlə bizim diqqətimizin yönələcəyi hissədir. Nə üçün bəzi yeniyetmələr ümumiyyətlə cinayət törətmədikləri halda bəziləri bir və ya iki cinayət törədir və ya özünə cinayətkar karyera formalaşdırır? Cavab cinayətkarlığın risk faktorları və ona qarşı mübarizə faktorlarının analizində meydana çıxır ki, insanı cinayətə təhrik edən bu faktlar arasında sosioloji, bioloji və ətraf mühit əsas rol oynayır.

Gövdə: Yeni Zelandiyada risk və qoruyucu amillər üzərində aparılmış tədqiqatlar nəticəsində geniş məlumat bazası toplanmışdır. Bu sahədə iki uzunmüddətli araşdırma mövcuddur. Dunedin Tədqiqatı 1972 və 1973-cü illərdə Dunedin rayonunda doğulmuş 1037 şəxsin həyatı ilə bağlı aparılmış araşdırmadır. Tədqiqat obyekti olan insanların həyatı və orada baş verən hadisələr müəyyən intervallarla qiymətləndirilimişdir. Bu araşdırma nəticəsində cinayətkarlığın risk və qoruyucu amilləri barəsində çoxlu informasiya toplanmışdır. Bənzər olaraq Christchurch Sağlamlıq və İnkişaf proqaramı da 1970-ci illərin ortalarında Christchurch rayonunda doğulmuş 1265 şəxs üzərində aparılmışdır. Bu proqramlar nəticəsində məlum olmuşdur ki, yeniyetmə cinayətkarlığı iki inkişaf yolundan birini izləyir.

1. Həyat boyu davam edən cinayətkarlıq

Bu kateqoriyaya daxil olan şəxslər erkən yaşlarından, hətta 2 yaşından kəskin davranış problemləri nümayiş etdirən şəxslərdir. Onların həyatı ailə disfunksionallığı da daxil olmaqla bir sıra mənfi təsirlərə məruz qalır. Bu şəxslər zəif idraki çatışmazlıqlar, çətin temperament və ya hiperaktivlik göstərirlər. Qeyri-kafi yetişdirmə, zorakılıq və ya digər travmaya məruz qalma, kasıblıq və ailə bağlarının qırılması kimi digər ətraf mühit amilləri bir araya gəldikdə həmin şəxslərin beyinlərinin sosial davranış üçün məsul olan hissəsinə pis yöndə təsir göstərirlər . Həyat boyu cinayətkar qrupuna aid olan şəxslər "davranış pozğunluğu" olan insan kimi təsvir olunurlar. Onlar aqqressiv, müxalif və zorakı ola bilirlər. Bu şəxslərdə günah, vicdan əzabı və ya zərərçəkənə qarşı empati duyğuları adətən çatışmır və onlar hərəkətlərinin nəticələrini düşünmədən yalnız həzz almaq üçün cinayət əməlləri törədirlər. Əgər dərhal qarşısı alınmazsa, bu kimi davranışlar bütün həyatı əhatə edəcək. Yeni Zelandiya Uşaq Məhkəməsinin praktkasına əsasən həyat boyu mövcud olan cinayətkarlıq kateqoriyasına daxil olan şəxslərin 82%-i kişilərdir, ki bunların da 50%-i kəndlərdə yaşayan aborigen Maori tayfasının nümayəndələridir. Bu şəxslərin 80%-ə qədəri məktəb təhsili görməyən və 75-80%-i alkoqollu içki və ya narkotik maddə qəbul edənlərdir. Həmçinin, onlarda psixoloji və psixiatrik məsələlərdə eyni xarakter daşıyır.

2. Yeniyetmə başlanğıc cinayətkarlığı

Bu yol çox daha böyük bir qrupu (bütün uşaq cinayətkarların 80%-i) özündə cəmləşdirir. Bu qrupa daxil olan cinayətkarların həyatı pozulmuş hesab edilmir və onlar uşaqlıq dövründə anti-sosial disproporsional davranışa meylli olmurlar. Ancaq yeniyetməlik dövründə bihevioral problemlər baş qaldırmağa başlayır. Cinayətkarlığın səbəbləri arasında nevro inkişaf proseslərindən çox anti-sosial dost qruplarına qoşulma, qeyri-adekvat yetişdirmə və

ya narkotik maddələr ələlxüsus da xaşxaş qəbuluna açıq qalma əsas rol oynayır. Bu kateqoriyaya daxil olan şəxslər sayca çoxdurlar və özlərinin ömürlük cinayətkar dostlarından fərqli olaraq normal hisslər və vicdan əzabı keçirirlər, çalışırlar ki, hər şeyi qaytarıb yoluna qoysunlar. Yuvenal cinayətkarlığın səbəbləri və həlli yollarını axtararkən bu iki kateqoriyanı yadda saxlamaq çox vacibdir. Onların müxtəlif xarakteristikası müxtəlif səbəblərin olduğunu göstərir və deməli həll yolları da fərqli olacaqdır.

3. Uşaq cinayətkarlığının səbəbləri necə müəyyən edilir?

Uşaq cinayətkarlığının səbəblərinin araşdırılması risk və qoruyucu faktorların analizini tələb edir. Risk faktoru gənc şəxsin cinayət törətmə ehtimalını müəyyən edir. Risk faktorları 5 qrupa bölünür: fərdi-xarakteristik, ailə, məktəb/iş, dost assosiyasiyaları və nəhayət bioloji. Uşaq və ya yeniyetmələr nə qədər çox faktorlara məruz qalarlarsa, bir o qədər cinayət törətməyə yaxın olurlar. Yalnız bir faktorun mövcudluğu çətin ki cinayətə gətirib çıxarsın. Christchurch Uzunmüddətli Proqramı müəyyən etmişdir ki, 19 və daha çox risk faktoru olan ailələrdən gələn uşaqlar yeniyetmələr kimi 6 və daha az risk faktoru olan uşaqlara nisbətdə 100 dəfə çox cinayətə meyllidirlər.

Qoruyucu amillər cinayətkarlıq riski ilə mübarizə aparan bir gəncin həyatına müsbət təsirlərdir. Qoruyucu amillər bəzən möhkəmlik formalaşdıran amillər kimi xarakterizə olunur.

Çoxlu risk faktorlarının mövcudluğu uşağın cinayət törətmə ehtimalını artırması ehtimalı doğrudur, lakin bu faktorların heç də hamısı eyni dərəcədə şəxsi cinayətə təşviq etmir. Ailə üzvləri ilə zəif əlaqələr kimi bəzi faktorlar birbaşa səbəblərdən sayılır. Yoxsulluq və ya valideynlər arasında münaqişə kimi digər risk faktorları cinayətkarlığın daha dolayı səbəblərinə aid edilir. Hansı səbəbin əvvəlcədən birbaşa cinayətə gətirib çıxarmasını müəyyənləşdirmək çətindir və əlbəttə ki, bu, şəxslərə görə dəyişir. Artıq cinayət törətmiş fərdə nəzər yetirib onun cinayət əməlini törətməsinə səbəb olmuş faktoru isə müəyyənləşdirmək mümkündür. Amma populyasiya səviyyəsində, bizim əldə edə biləcəyimiz ən yaxşı informasiya cinayətkarlıq üçün risk faktorlarının öyrənilməsidir. Anti-sosial və ya cinayətkar davranışın səbəbi kimi göstərilə biləcək heç bir tək faktor yoxdur. Cinayətkarlığın dolaşıq kökləri daha dəqiq desək, uşaqların həyatına hopub birgə fəaliyyət göstərən risk faktorlarının mövcudluğunda və əhəmiyyətli qoruyucu faktorların çatışmazlığında tapıla bilər.

Risk qrupunda olan gənclərlə işləyən təşkilatların işi üçün bu informasiya çox vacib əhəmiyyət kəsb edir. Bu təşkilatların risk qrupundakı gənclərlə işi üçün, bu məlumat xüsusilə aktualdır. Risk faktorları haqqında anlayış cinayətkarlığa meylli olan gənclərin müəyyənləşdirilməsi üçün daha mütərəqqi bir sistem işlənib hazırlanmasına gətirib çıxaracaq.

Ömürlük cinayətkar kateqoriyasına daxil olan uşaqlar üçün risk faktorları yeniyetməliklə xarakterizə olunan cinayətkar qrupuna aid olan uşaqların risk faktorlarından adətən fərqlənir. Ömürlük cinayətkar olacaq olan uşaqların cinayətkarlığının əsas səbəbi onların erkən uşaqlıqdan mövcud olan nevro-inkişafı ilə əlaqədar olan elementlərdir. Bu qrupa daxil olan şəxslərin cinayətkarlığının risk faktorları ev və ailədən gəlir ki, bura aiddir: kasıblıq, ailənin dağılması, keyfiyyətli münasibətin olmaması və s.

Yeniyetməliklə əlaqədar olan cinayətkarlığın risk faktorları isə demək olar ki, onların həmin vəziyyətdəki sosial mühiti ilə bağlı olur: cinayətə meylli dostlar, narkotika və alkoqol qəbulu, ailədə müvəqqəti disfunksiya və s. Lakin bu heç də o demək deyildir ki, bu faktorlar sırf pozulmaz qaydada qruplaşdırılmışdır. Belə ki, məsələn, dost faktoru hər iki kateqoriyada da risk elementi ola bilər. İndi isə çalışacağıq ki, ayrı-ayrı risk faktorlarını təhlil edək.

4.1 Fərdi risk faktorları: davranış pozğunluğu Müxtəlif inkişaf mərhələlərində uşaqların çətin idarə olunan davranış nümayiş etdirmələri normal qarşılansa da, bəzi uşaqlarda və yeniyetmələrdə yaş dövrünə uyğun gəlməyən daha pis davranış müşahidə olunur. Bunlar daha çox təcavüz, düşmənçilik, idarəçilik əleyhinə qayda pozulması, və ya ifrat anti-sosial davranış ilə xarakterizə olunur. Bu davranış davamlı, şiddətli və onların ətrafındakı insanlara mənfi təsirlə nəticələnirsə, o zaman onların davranış pozğunluğu olduğunu deyə bilərik. Keçirilmiş uzun müddətli araşdırmalar nəticəsində məlum olmuşdur ki, davranış pozğunluğu cinayətkarlığın artmasının əsas amillərindəndir.

Davranış pozğunluğu nümayiş etdirən uşaqlar adətən sosial, iqtisadi və bir sıra digər sahədə çatışmazlığı olan ailə mühütindən gəlirlər. Tədqiqatlar göstərib ki, yalnız bir mənfi cəhətin deyil, bütövlükdə çatışmazlıqlar çoxluğu cinayətə gətirib çıxarır. Müəyyən olunmuşdur ki, 3-17 yaş arası uşaqların 5-10%-də davranış pozğunluğu vardır ki, bunların da 75%-i kişi cinsinə mənsubdur. Bütün ömürlük cinayətkar kateqoriyasına daxil olan uşaqlarda davranış pozğunluğu olduğunu deyə bilərik.

4.2 Ailə risk faktorları

Ailələr uşağın cinayətkar kimi yetişməsinda çox böyük risk faktorudur. Müsbət ailə mühiti yeniyetmənin sağlam həyatının formalaşmasında nəhəng rol oynayır. Əksinə, mənfi mühit anti-sosial davranış və cinayət əməli üçün əhəmiyyətli bir risk faktoru ola bilər. Ailə risk faktorlarının ömürlük cinayətkarlıq və ya yeniyetməliklə xarakterizə olunan cinayətkarlıq kateqoriyalarında fərqli təsiri vardır. Birinci qrupa daxil olan şəxslərin həyatında hələ erkən yaşlarında bir sıra problemlər birlikdə və birdən meydana çıxdığına görə beyinin sosial davranış üçün məsul olan bölməsinə daha güclü mənfi təsir göstərir. Onlar kiçik yaşlarında zorakılığa, kasıblığa və zəif münasibətə məruz qalırlar. Problemli erkən təcrübə isə uşağın inkişafını yavaşladan və normal ünsiyyət qurmasına mane olan bir təbəqə kimi get-gedə qalınlaşır. Christchurch Sağlamlıq və İnkişaf Proqramının araşdırmalarına müvafiq olaraq erkən yaşda zorakılıq və istismara məruz qalma uşaq cinayətkarlığının təhlükəsinin artmasına gətirib çıxarır.

Uşaq Məhkəmələrinin praktikasından adətən qeyri-stabil və səfil həyat tərzi sürən ailələrdən çıxan uşaqların cinayətkarlığa meylli olduğu aydın görünür. Hətta tez-tez köçən ailələrdən gələn uşaqlar normal dost mühiti yarada bilmədiklərinə, müntəzəm olaraq məktəb dəyişdirdiklərinə görə ünsiyyət qurma bacarığı da zəifləyir.

Yeniyetməliklə əlaqədar olan cinayətkarlar üçün, ailə risk faktorları və cinayət əməli arasındakı əlaqə bir qədər fərqlidir. Adətən bu şəxslərin uşaqlıq boyu ailələri ilə bərabər müsbət təcrübələri olur. Yeniyetməliyin sonrakı mərhələsində isə nəzarətin olmaması, ağlabatan qaydaların və ardıcıl nəticələrin olmaması digər risk faktorları ilə birləşərək cinayətə səbəb olur.

4.3 Təhsil risk faktorları

Uşaq Məhkəməsinin perspektivindən aydın görünür ki, təhsil və ya peşə fəaliyyətinə cəlb edilməmə ilə uşaq və yeniyetmələr tərəfindən ciddi cinayət əməllərinin törədilməsində bir-

başa əlaqə vardır. Bu uşaq cinayətkarlığının hər iki kateqoriyası üçün keçərlidir, lakin adətən yeniyetməliklə əlaqədar olan cinayətkarlıqla daha çox əlaqəlidir. Məktəb nəinki insanı uğur və xoşbəxt gələcəyə aparan akademik bacarıqlarla təmin edir, o həm də sosial yönümlü davranış formalaşdırır, dostluq münasibətləri yaradır və ən əsası cəmiyyətə məxsusluq hissi aşılayır. Bütün bunlar mənliyin inkişafına kömək edir. Məktəblər uşağı bir neçə saatlığına məşğul saxlayır. Məhz bu səbəbdən, məktəbə getməyən uşaqlarda anti-sosial davranışın müşahidə olunması təəccüb doğurmur. Maraqlıdır ki, aparılan tədqiqatlardan biri bu nəticəyə gəlmişdir ki, uşağı cinayətkarlıqdan uzaq tutan onun təhsil nailiyyətləri deyil, orada iştirak etməsi və məşğul olmasıdır.

4.4 "Dost" risk faktorları

"Dost" risk faktorları o zaman yaranır ki, bir uşaq və ya yeniyetmə artıq cinayətə qurşanmış və ya anti-sosial davranış nümayiş etdirən şəxslə dostlaşır. Araşdırmalar göstərir ki, anti-sosial dostlarla münasibət qurulması cinayət törədilməsi ehtimalını artırır. Anti-sosial həmyaşıdlarla bağlı risk müsbət uşaqlıqla xarakterizə olunan yeniyetməliklə əlaqədar olan cinayətkar kateqoriyasına daxil olan uşaqlar üçün böyük rol oynayır. Onlar həddi-büluğa çatdıqca ailənin təsiri azalır və həmyaşıdlarının təsiri artır. Faktiki olaraq, uşaqlar arasında cinayətkarlığın risk faktorları arasında ən güclüsü asosial həmyaşıdalarla dostluq qurulmasıdır.

Anti-sosial həmyaşıdların mənfi həmiçinin ömürlük cinayətkar kimi xarakterizə olunan uşaqlarda da mövcuddur. Uşaq psixologiyası adətən tez böyüməyə istiqamətlənir və onlar üçün anti-sosial yeniyetmələrin cinayətkar davranışları bir növ örnək olur. Çünki uşaqlar digərlərinin belə əməllərini yetkinlik və müstəqillik əlaməti kimi qəbul edirlər və nəticə də onlarla ünsiyyət qurub onlara bənzəməyə çalışırlar . 905 uşaq arasında kiçik bir tədqiqat sübut edib ki, kiçik yaşlarında onlar özlərindən böyük yeniyetmələrin aqqressiv davranışlarını sevmədikləri halda, yaş artdıqca bu hərəkətləri təqdir edir və onları yüksək sosial statuslu şəxs kimi görürülər.

4.5 Bioloji risk faktorları

Uşaqlar tərəfindən cinayətlərin törədilməsində bioloji risk faktorlarının rolu bir qədər mürəkkəbdir və hələ də bu iki məsələ arasındakı əlaqə anlaşılmağa çalışılır. Bura genetika, nevro-əlaqə və nevrobiologiya və psixi sağlamlıq problemlərinin öyrənilməsi daxildir. Gen və cinayətkarlıq arasındakı əlaqə hazırda çox maraqlı tədqiqat mövzusudur. Bir sıra tədqiqatlar sübut edir ki, bəzi cinayətkar əməllərin törədilməsi irsi mənşəli ola bilər. Bu əlaqə ömürlük cinayətkar qrupuna daxil olan uşaqlarda yeniyetməliklə xarakterizə olunan cinayətkarlardan daha güclüdür . Dunedin Uzunmüddətli Araşdırma Programı monoamin oksidaz adlanan fermentin aşağı səviyyədə olması ilə zorakı və anti-sosial davranış arasında əlaqə olduğunu tapıb. Zəif psixi sağlamlıq Uşaq Məhkəməsində tez-tez rast gəlinən bir məsələdir. Bu risk faktoru həm yeniyetməliklə əlaqədar olan, həm də ömür boyu davam edən cinayətkarlarda var. Uşaq Məhkəməsi qarşısında olan bir çox uşaqlar narahatlıq və depressiyadan tutmuş şizofreniyaya qədər qədər psixi sağlamlıq problemləri nümayiş etdirirlər.

Qoruyucu amillər

Yuxarıda sadalanan risk faktorları uşağın cinayət törətmə riskini artıra bilər. Lakin bu hekayənin sonu deyil. Bir çox risk faktoru olan uşaqların heç də hamısı cinayətkar olmurlar. Yeniyetmənin həyatında müsbət təsirin mövcud olması bütün risk faktorlarının qarşısını almağa kifayət edir. Bu müsbət amillər cinayətkarlıq riskinə qarşı "qoruyucu" olduğu ifadə edilir və yeniyetmə şəxsin həyatında onların iştirakı çətinliklərə qarşı möhkəmlik təşviq edə bilər.

Qoruyucu amillərin öyrənilməsi və tətbiqi risk faktorlarını aradan qaldırması çətin olduğundan önəmlidir. Müsbət əlaqələrin yaradılması, ictimiyyətlə münasibətlərin formalaşdırılması kimi təsir metodları anti-sosial dostlarla əlaqəni kəsməkdən və ya ailənin pis iqtisadi durumunu aradan qaldırmaqdan daha asan və effektivdir. Risk və qoruyucu faktorlar arasında əlaqələr son dərəcə mürəkkəbdir. Məsələn, araşdırmalar sübut edir ki, adekvat valideyn nəzarəti (uşağın harada olduğunu bilmək) uşaq cinayətkarlığına qarşı qoruyucu təsir göstərir, lakin bu əlaqələr aşağı sosial-iqtisadi qruplar arasında güclüdür. Tədqiqatçılar aşağı sosial-iqtisadi qruplar arasında nəzarətin qayğı və narahatlıq əlaməti kimi göründüyü qənaətinə gəliblər. Yüksək sosial-iqtisadi qruplarda isə valideyn nəzarəti eyni effekti vermir. Belə ki, bu qruplarda eyni tədbir uşağa inamsızlıq kimi qəbul edilir.

Anti-sosial həmyaşıdları ilə assosiasiya yeniyetmə cinayətkarlar üçün güclü risk faktoru kimi müəyyən edilməsinə baxmayaraq ailə və ya məktəblə əlaqənin, adekvat valideyn monitorinqinin mövcudluğu bu faktoru yavaş-yavaş aradan sıxışdırıb çıxarır. Bir tədqiqat anti-sosial dost qrupunun yalnız valideynlərlə uşağın münasibətləri pozulduğu zaman yarandığı nəticəsinə gəlib . Müəyyən edilmişdir ki, hətta bir valideynlə güclü əlaqələrin mövcudluğu daha az davranış problemlərinə gətirib çıxara bilər. Ki bu da olmadıqda, bir qardaşı və ya uzaq ailə üzvü ilə güclü əlaqələr də köməyə yetir . Cinayət risk faktorlarına qarşı digər bir qoruyucu element cəmiyyətlə əlaqələrin mövcudluğudur. Ictimai fəallıq 3 istiqamətdə neqativ təsirlərin qarşısını ala bilər:

1) Disfunksional ailədə öyrənilə bilməyən önləyici sosial bacarıqlara yiyələnmə;

2) Daha yaxşı dostlarla və onların valideynləri ilə ünsiyyət qurulması;

3) İctimaiyyətlə münasibətlərə təşviq edilmə. Sosiumla əlaqələr idman komandaları, mədəni qruplar və ya normal dini qruplar kimi müxtəlif ictimai tədbirlər vasitəsilə yaradıla bilər. Maraqlıdır ki, bir tədqiqatda vurğulanır ki, belə əlaqə ictimai fəaliyyətdən əldə olunan xeyir onun təşkil olunma səviyyəsi və strukturundan asılıdır. Struktur nə qədər aşağı səviyyəli olursa, anti-sosial davranışlar da bir o qədər güclü olur.

Xülasə: Uşaq cinayətkarlığı ilə bağlı davamlı tədbirlərin görülməsi və bu sahədə dövlət orqanlarının beynəlxalq təcrübədən faydalanması öz bəhrəsini gec yox, növbəti nəsildə verə bilər. Əslində, sosial, iqtisadi və mədəni sahədə bütöv tədbirlər kompleksi Azərbaycan Respublikasında bir proqram şəklində qəbul olunaraq icra olunsa, o zaman uşaqlar üçün daha işıqlı və kriminallıqdan uzaq bir gələcəkdən danışa bilərik.

İSTİFADƏ OLUNMUŞ ƏDƏBİYYAT SİYAHISI

- 1. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsi. http://www.e-qanun.az/code/11
- 2. Səməndərov F.Y. Cinayət hüququ. Ümumi hissə. "Digesta" nəşriyyatı, s. 566-567 (2007)
- 3. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi. Cinayətkarlıq və

hüquqpozmalar - http://www.stat.gov.az/source/crimes/

- 4. Laura Janes. Criminal liability of minors and severity of penalties: European trends and developments/ http://www.europeanrights.eu/public/commenti/LauraJanes en.pdf
- 5. McLaren, K. Tough is not enough. Published Ministry of Youth Affairs, p.20, (2000)
- 6. Youth Justice Ministry of Justice, New Zeland -http://www.justice.govt.nz/policy/crime-prevention/youth-justice
- 7. Advisory Group on Conduct Problems Conduct Problems- Best Practice Report. Published by the Ministry of Social Development, p. 1 (2009).
- 8. Moffitt, T. Life-Course-Persistent versus Adolescence-Limited Antisocial Behavior. In Developmental Psychopathology. (2nd Ed) Vol. 3, Ed. Cicchetti & Cohen. Chapter 15, p. 571.
- 9. Fergusson, D.M. & Lunskey, M.T. Adolescent Resiliency to Family Adversity. Journal of Child Psychology and Psychiatry, Vol 37, no. 3, p. 281-292, (1996)
- 10. Risk and Protective Factors. Published by the UK Youth Justice Board 2005, p. 6.
- 11. Fergusson, M. et al. Ethnicity and Bias in Police Contact Statistics. (1993) In Australian and New Zealand Journal of Criminology 26: p. 193-206
- 12. Mahoney, JL. & Stattin, H. Leisure activities and adolescent antisocial behavor: The role of structure and social context. (2000) Journal of Adolescence, V. 23, p. 113-127
- 13. Ary, DV et al. Adolescent Problem Behavior: The Influence of Parents and Peers. In Behaviour Research and Therapy, p. 37.
- 14. Fergusson, DM. Horwood, LJ. Lynsky, MT. The childhoods of multiple problem adolescents: A 15 year longitudinal study. Journal of Child Psychology & Psychiatry. 1994;35(6):1123-40
- 15. Fergusson, D.M. & Lynskey, M.T. (1997) Physical punishment/maltreatment during childhood and adjustment in young adulthood. Child Abuse & Neglect, Vol. 21, No. 7.
- 16. Caspi, A. McClay, J. Moffitt, TE. et al. Role of genotype in the cycle of violence in maltreatedchildren. Science 2002; p. 297:851-854
- 17. Teplin, L. Pyschiatric disorders of juveniles in detention. Justice Bulletin. 2006 p. 54.

Müharibə Hüququnun Fəlsəfi Əsasları

İmamverdi Novruzlu Hüquqşünaslıq, bakalavr Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası

Açar sözlər: hüquq fəlsəfəsi, müharibə hüququ, Hugo Grotius, Hüqo Qrutso, The law of war

Xülasə

zərbaycanın hüquq ədəbiyyatında, təəssüflər olsun ki, kifayət qədər tələbatın olduğunu və bu tələbat üçün tələbələrimizin xarici ədəbiyyata üz tutduqları məlumdur. Hüquq sahələrində müəyyən materiallar olmasına baxmayaraq bu bəzən kifayət ola bilmir. Bu sahələrdən biri də müharibə hüququdur. İngiliscə "Law of war" adlandırılsa da, bunun qarşılığı müharibə hüququ olaraq öz əksini tapmaqdadır. Müharibə hüququ yalnız müharibə deyil, eyni zamanda sülh və barışıq zamanı yaranan hüquq və vəzifələri tənzimləyir, müharibə sferasını bir hüquq çərçivəsində fəaliyyətini təmin edir, müəyyən ölçülər irəli sürür. Müharibə hüququ yalnız hüquq sahəsi kimi deyil, hüquq fəlsəfəsinin bir qolu olaraq da inkişaf edir. Müharibə hüququnun fəlsəfi əsasları dedikdə isə, müharibənin yaranması, inkişafı, integrasiyası, fəlsəfi mahiyyəti başa düşülür. Ədəbiyyatımızda bu sahə ilə bağlı materiallar kifayət qədər olmasa belə, fəlsəfi düşüncəli hüquqşünaslar bu barədə öz fikirləri ilə çıxış etmişlərdir. Bu şəxslərdən biri də Holland əsilli Hüqo Orotsidir.

Hüqo XVI və XVII əsrlərdə öz fəaliyyətini davam etdirərək yeni fikir və nəzəriyyələri ilə hüquq fəlsəfəsində bir dönüş yaratmağa nail ola bilmişdir. Təbii hüquq nəzəriyyəsi ilə bağlı fikirləri ilə daha çox tarixdə iz buraxmışdır. Onun fikrinə görə, təbii hüquq nə dövlət, nə də tanrı tərəfindən insana verilmişdir. İnsan hələ totemlərə inandığı zamandan bu hüquqlara sahibdir. Onun mənbəyi insan yaradılışının təbiətidir. Yəni bu aspektlə onun sekulyar fikirlərinin olması göz önündədir.

Sekulyarizmə görə, hüquq və ilahilik tamamilə ayrı bir məfhumdur. Məhz bu nəzəriyyə ilə çıxış edən Qrotsi yalnız təbii hüquqla bağlı deyil, eyni zamanda beynəlxalq və müharibə-sülh nəzəriyyələri ilə də öz fikirlərini bildirmişdir. Ona görə, bu prizmaların ayrı mövqeyi olsa da, onlar hər zaman vəhdət şəklində bir bütöv hal ala bilirlər, lakin burada ilahilik istisna ola bilir.

Niderland hüquqşünasının müharibə hüququ ilə bağlı fikirləri digər həmkarları tərəfindən ziddiyyətli qəbul oluna bilsə də, hər zaman diqqət çəkmişdir. Nəzərə almaq lazımdır ki, o bu fikirlərini XVI və XVII əsrlərdə baş verən hadisələrin təəssüratı ilə bildirmişdir.

İlk olaraq, müharibə hüququ barədə fikirləri öyrənməzdən əvvəl hüquqşünasın bu sahə ilə bağlı suallarını cavablandıraq:

Müharibə nədir?

Müharibə dediyimiz anlayış günümüzdə deyil, hətta təbii hüququn yaranması dövrünə təsadüf edir. Həmin zamanlarda insanların arasındakı ibtidai münasibətlərdə belə buna rastlanılmışdır. Müharibə Qrotsinin fikrincə, hər hansı bir problemin zor gücü ilə həllidir. Təbii ki, bu problem özünün tarixi-ictimai şəraitinə görə fərqli istiqamətlərdə ola bilir. Bu müharibə hansı subyektlər arasında olmasından asılı olaraq 3 təsnifata ayrılır: fərdi, kütləvi və karma. Fərdi dedikdə yalnız bir subyektin rifahı naminə meydana gələn problemin həlli üçün başladılan müharibədir. Bu elə də böyük bir nəticə üzrə təsirə malik ola bilmir. Digər təsnifat isə böyük bir kütlənin-millətin rifahı və iradəsi naminə başladılan müharibədir böyük bir nəticəyə məxsus olur. Karma isə kütlə və fərd arasında meydana gələn müharibədir. Bu zaman, əsasən, kütlənin iradəsi daha üstün tutula bilir. Bunlardan ən qədimi fərdidir. İnsanlar hələ cəmiyyət formalaşdıran zaman və dövlət olmadığı zaman öz canlarının rifahı naminə müharibə başlatmışlar. Hətta onlara mülk verilməsə belə, öz həyatını qorumaq hüququna malik olduğundan düşmənini öldürə bilmə səlahiyyətinə sahib olmuşdurlar [1].

Müharibə hüququ nədir?

Müharibənin mahiyyətini anladıqdan sonra onun nə üçün bir hüquq sahəsində də mövcud olduğunu artıq anlamaq mümkündür. Müharibə hansı məqsəd və problem üzərində aparılmasına baxmayaraq, onu nizamsız və məhdudsuz düşünmək qeyri-mümkündür. Bu sahə də məhz müharibənin hüquq çərçivəsində məhdudlaşdırılaraq aparılma yollarının tənzimlənməsinə xidmət edir. Bununla kifayətlənməyərək hələ müharibənin olmaması üçün sülh və barışığın olması və hansı şərtlərlə pozula bilməsi ehtiva edilir.

Lakin müharibə başlatmaq üçün əsas şərtlər irəli sürülür. Əks halda bunun heç bir təsirli nəticəsi olmayacaqdır: öz mülkiyyətini qorumaq üçün, yaşamaq hüququnu qorumaq üçün, ədalətsizliyi bərpa etmək məqsədi ilə cəzalandırmaq üçün müharibə başlatmaq.

Artıq bildiyimiz kimi, müharibə müəyyən bir anlaşılmazlıq səbəbi ilə meydana çıxır. Lakin burada müharibəni başladan, Hüqonun fikrincə, hər zaman haqlı olmur. Buna görə də hüquqşünas müharibənin səbəblərini 3 təsnifata ayırır: haqlı, haqsız, şübhəli. Haqlı səbəb də öz xarakterinə görə 3 qrupa ayrılır: Bunlar müdafiə, tənzimetmə və cəzalandırmadır.

Haqsız səbəbin yaranması şəraitini burada müharibənin sadəcə şəxsi maraq üzərində qurulmasından və dövlətlər arasında düşünsək, müəyyən bir ərazi naminə başladığını göstərə bilərik. Bu zaman nəticəsi nə olursa olsun, yalnız bu maraqların heç biri cəmiyyətə gələcəkdə müsbət nəticə verəcəyinə zəmanət vermir.

Haqlı səbəb isə pozulmuş ədalətin bərpa edilməsi üçün başladılan müharibə kimi göstərilir. Dövlət yaranmazdan əvvəl hələ insanlar öz canını və mülkünü başqa bir canlıdan (heyvan ,insan) qoruması üçün müharibə başlatmışdır. Bu onun təbii hüququdur. Bu hüquq isə yalnız insana deyil, digər canlılara verilmişdir. Nəzərdə tutulan canlıları isə heyvan, hətta bitki kimi qəbul edə bilərik. İnsan öz mülkünü və canını qorumaq üçün müharibə etmək hüququ təbii hüquq tərəfindən verilmişdir. Amma elə bir hadisə baş verir ki, bu zaman öz həyatı təhlükədə olmamasına bax-

mayaraq, müharibə edir. Bunun səbəbi isə ədaləti bərpa edib onu yenidən tənzimləməkdir. Çünki pozulmuş ədalət ona da müəyyən təsir göstərəcəkdir. Müharibə eyni zamanda hansısa bir subyekti etdiyi davranışa görə cəzalandırmaq üçün də başladıla bilər. Hüqo cəzaya belə bir tərif vermişdir: "Cəza, pislik edən birinə etdiyi pisliyə görə pislik etməkdir. Cəza cinayətin cavabıdır ". Cinayətə isə o, ədalətin pozulma səbəbi olduğunu bildirmişdir. Ədalət isə, insanların sahib olduqları arasındakı tarazlıqdır [2]. Lakin Hüqo cəzanı intiqam ilə fərqləndirmiş və onlar arasında böyük bir fərq olduğunu bildirmişdir. Onun fikrincə, intiqam yalnız cəzalandırmaq üçün birinə cəza tətbiq etməkdir. Buradan artıq anlaya bilərik ki, Hüqo sekulyar bir düşüncə ilə cəzaya anlayış vermişdir. Çünki İncil kitabında onun fikrinə zidd fikirlər vardır: "Düşməni sev!" "cinayətlərə cinayətlə cavab vermə" və s.

Hüqo eyni zamanda müharibədə kimlərin düşmən ola bilməsini də qeyd etmişdir. Ona görə əgər iki tərəfdən başqa digər bir şəxs və ya dövlət ədalətsiz tərəfə dəstək olursa, o da düşmən sayılır və eyni cəzaya layiq görülür. Burada Hüqo vətəndaşların müharibəyə qarşı vəzifələrini də nəzərə almışdır. Onun fikrincə, müharibə zamanı ədalətsiz əgər tərəfin vətəndaşları vəzifə olaraq mühariəyə qatılmırsa, bu vətənə xəyanət sayılmır. Bu fikir hər zaman ziddiyyət kəsb etmişdir, ədalətsiz olsa belə öz dövlətinin yanında olmaq Hüqonun fikrinə uyğun gəlməməkdədir.

Hüqo eyni zamanda döyüşdə edilməli olan amilləri də qeyd etmişdir:

1. Müəyyən bir məqsəd uğuruna döyüşə başlamaq. Tərəf döyüşə öz şəxsi mənafeyi ilə deyil, ədaləti tənizmləmək uğruna etmək istədiyi məqsədlə başlamalıdır. Hüqo ədalətli tərəfin məqsədi uğuruna hər şeyi edə bilmək hüququnun olduğunu bildirmişdir.

2. Nəticələri əvvəlcədən nəzərə almaq. Müharibə nə ilə sona çatırsa, çatsın, müəyyən bir nəticəsi və təsiri olacaqdır. Lakin bu nəticəni əvvəlcədən nəzərə almaq lazımdır. Əks halda müharibə ədalətsiz bir nəticə ilə sonlana bilər

Hüqo müharibə hüququna yalnız təbii hüquq prizması ilə deyil, eyni zamanda beynəlxalq hüquqdan da istinad etmişdir. Beynəlxalq hüquqa görə də, müharibə mümkündür. Bura da beynəlxalq hüquq kütləvi müharibəni xalqlar arasındakı müharibə kimi dəyərləndirmişdir. Amma bura da gücün hansı tərəfin əlində ol-

ması, onun ədalətli tərəf olmasını bildirmir. Lakin Hüqonun burada rəhbər tutduğu fikir sonlanan müharibənin nəticəsinin bütün bir xalqa məxsus olmasıdır.

Hüqo müharibəni din ilə münasibətini də qeyd etmişdir. Orta Əsr zaman kəsiyində, bildiyimiz kimi, xristianlıq dininin hökm sürdüyü bir sıra dövlətlər mövcud olmuşdur. Lakin Hüqo burada xristianlığın hər kəs tərəfindən qəbul edilən vahid bir din olduğunu inkar edir. Ona görə, xristianlığın digər dinlərə nisbətən üstün bir din olması ağıla batan deyildir. Buna baxmayaraq, bütün dinlər üçün ortaq amillər vardır: Tanrının vahid və tək olması; bilinən və görünən hər şeydən fərqli olması; özündən başqa hər şeyi yaratması və insanın bütün insani münasibətlərindən xəbərdar olması və tənzimləməsi. Qrotsiyə görə, bu amillərə ləkə sürən cəzalandırılmalıdır. Hüqonun bu fikrinə subyektiv düşüncəm olaraq deyə bilərəm ki, burada ilahi hüquq ilə müharibə hüququ arasında bir tendensiya olduğunu özü açıq şəkildə bildirməsə də, etiraf etmişdir. Çünki, müharibə zamanı yaranan münasibətlər tənzim olunarkən mənbəyi olaraq dindən də istinad edilən hallar mövcuddur.

Müharibə zamanı ələ alınan şeylərin nə ola biləcəyini də Hüqo həm təbii, həm də beynəlxalq hüquqdan çıxış edərək fikir bildirmişdir. Təbii hüquqa görə, müharibədə ədalətli tərəf qalib gəldikdə yalnız törətdiyi əməl qədər zərər çəkməlidir. Lakin beynəlxalq hüququ istinad edərkən Hüqo ala biləcək və zərərə salacaqlarının məhdudiyyəti olmadığını deyir.

Müharibə zamanı kimlərin öldürülə biləcəyi və qul ola biləcəyini bildirən Hüqo bəzi qarşıdurmalarla rastlaşmışdır. Bu təbiidir, insanların özünü də heyvan bilən, amma sadəcə onlardan daha üstün hüquqlara sahib olmaqla fərqləndirən Qrotsi hər zaman fikirləri ilə çoxlu özünə rəqib tapa bilmişdir. Onun fikrincə, qalib olan tərəf qarşı tərəfi öldürə bildiyindən, onu qul edə bilmək hüququnun da ola biləcəyini düşünür. Buna mən də razı olmasam belə, o bunu sadəcə hüquqi cəhətdən mümkün olduğunu, amma humanizmə zidd olduğunu bildirmişdir .Amma yenə də burada ola biləcək müharibə dövlətlərin fəaliyyəti nəticəsində meydana çıxmışdır, insanların qula çevrilməsinin bununla bir əlaqəsi yoxdur. Fransız filosofu Jan Jak Russo isə Hüqoya məxsus fikirləri tamamilə inkar edir. Russoya görə, müharibə insanların yaşama hüquqlarını əlindan almağa

və məhdudlaşdırmağa bəhanə olmamalıdır [3]. Burada fransız filosofun fikirlərinin daha humanist olması göz önündədir. Qrotsinin fikirlərini inkar etməzdən əvvəl onun sevgi prinsipinin də müharibədə mövcud olduğunu bildirdiyini qeyd etmək istəyirəm. Ona görə, qarşı tərəf rəqib tərəfdə olan qadını, yaşlıyı və əsiri öldürə bilmək hüququna malikdir. Lakin müharibədə bu hüquqların mövcud olmasına baxmayaraq, birinin ölümünə və qul olmasına səbəb olan hərəkətin bağışlana bilir olmasını söyləmişdir. İnsanın insana qarşı sevgisi müharibənin belə başlamadan bitməsi ilə nəticələnə biləcəyini mümkün edir, yəni hüquqi cəhətdən mümkün olsa da, insanın sevgisi ali tutula bilir. Öldürmənin özü də müəyyən ölçüdə mümkündür. Öldürmə yalnız can və mülkün təhlükəsizliyi üçün aktiv ola bilər. Amma nəzərə alaq ki, Hüqo bunu sadəcə rəy olaraq bildirib. Müharibədə isə tacirlərin və kəndlilərin öldürülməməsi fikri irəli sürülür. Hüqo düşünür ki, əgər bir müharibədə uğurun əldə edilməsi yaxındırsa, düşmən tərəfi yağmalamaq ədalətli hesab olunmur.

Müharibə hüququndan bəhs edərkən söz prinsipini də qeyd etmək lazımdır. Hüqo bu prinsipə çox diqqət yetirmişdir. Onun fikrincə, istəyərəkdən və ya istəməyərəkdən verilməsindən asılı olmayaraq, söz tutulmalıdır. Bu isə əksiksiz olaraq yerinə yetirilməldir. Nəticədə, müharibə hüququnu tənzimləyən qanunları iki əsas başlıq altında qiymətləndirə bilərik: Müharibənin haqlı bir səbəb əsasında başlanması və onun ədalətli bir formada davam etməsi [4].

Amma Qrotsi əgər müharibə ilə sülhün ikisinin də eyni dərəcə mümkün olmasına şərait varsa, sülhü rəhbər tutur. Bu zaman tərəflər ortaq uzlaşmaya gəlir. Lakin sülhün pozulması üçün Hüqo 3 amil irəli sürmüşdür: sülh müqaviləsinin əsas maddələrinə tabe olmamaq; verilən vəzifələrə başdan sovdu yanaşmaq; müqavilədəki hüquqi çərçivədən kənara çıxmaq. Əks təqdirdə, bu sülh pozularsa haqsız səbəb olaraq müharibə başlayacağını bildirmişdir. Bütün bu fikirlərdən aydın olur ki, Hüqo Qrotsi müharibə hüququ ilə bağlı fikirlər irəli sürərkən ilahi hüquqa deyil, təbii və beynəlxalq hüquqdan istinad etmişdir.

Gördüyünüz kimi Hüqo burada bəzi məqamlarda öz təsdiqini tapan, bəzi zamanlarda isə həddən artıq ziddiyyət doğuran fikirlər irəli sürmüşdür. Mənim sevdiyim filosof olsa da,

bəzi məqamları mənim fəlsəfi düşüncələrimlə uzlaşmadı, amma nəticədə bu bir subyektiv fikirdir. Əsas fikirləri nəzərə alsaq, müharibənin ədalətli və humansit olmasını istəyən Hüqo Qrotsi təbii hüququ rəhbər tutaraq müharibə hüququnu belə dəyərləndirmişdir. Zaman keçdikcə bəzi müasir filosoflar bu nəzəriyyələrdən çıxış etsə də, bu fikirləri inkar edən arqumentlər də mövcuddur. Amma mənim fikrimcə, Müharibə hüququnun fəlsəfi prizmadan baxdıqda onun başlamasından çox, necə qarşısı alına biləcəyi ilə bağlı fikirlər daha faydalı olardı. Çünki müharibənin necə olmasından asılı olmayaraq , onun ən yaxşı halı başlamadan bitməsidir. Nə dərəcədə humanist və ədalətli olursa, olsun, burada zor tətbiqindən bəhs olunur, bu isə bizi digər canlılardan fərqləndirən keyfiyyətlərimizi aradan qaldıra bilir. Müharibənin ən yaxşısı onun olmamasıdır. Bunun üçün müxtəlif fikirlərin olması da yalnız bizə müsbət təsir edəcəkdir, nəyin ki olmaması. Artıq müasir dövrümüzdə müharibənin hər cür elementini görürük, çünki nə dərəcə də tənzimlənsə belə, müharibə müharibədir. İtkilər olmasa, sonlanmır. Amma obyektiv yanaşdıqda müharibə özü yeni bir ictimai-siyasi hadisələr doğurur. Buna misal olaraq yeni bir dövlətin yaranması və ya süqutu, hakimiyyətin dəyişməsi, demokratiyanın pozulması və ya bərpası deyə bilərik. Müharibədə itkilərin olmasına humanist fikirlərə tamamilə zidd olsa da, müsbət nəticələri olduğunu düşünənlər də vardır. Bir çox alim və filosoflar isə bu nəticəni müharibə nəticəsində insanların sayı azaldıqca, dünyada olan təbii sərvətlərin və ehtiyatların istifadə olunması və tükənməsinin sürətinin də azalması kimi qiymətləndirir.

İstinad:

- 1. Yıldırım Torun ,"Hugo Grotius'un hukuk ve siyaset felsefesi",Salmat basım ,Ankara,2015,s.102-125
- 2. Anıl Çeçen, "Adalet Kavramı", Gündoğan yayınları, Ankara, 1993, s. 57-58
- 3. J.J.Rousseau "Toplum Sözleşmesi", Adam yayınları, İstanbul, 2001, s. 20
- 4. Kasai Naoya,"The laws of war", A normative Approach to war:Peace, war and justice in Hugo Grotius, Oxford: Clarendon Press; New York:Oxford University Press, 1993, s. 28-29, s. 244

Müsahibə: Dövlət Qulluğu

Seyfəlpaşa Əliyev 1-ci dərəcəli dövlət qulluqçusu

Dövlət qulluğuna qəbul ilə bağlı dəyişikliklərin əsas məğzi nədən ibarətdir?

Dövlət qulluğuna dair qanunvericiliyə ötən dövr ərzində edilmiş dəyişikliklər dövlət qulluğuna qəbul sistemində bir sıra yenilikləri nəzərdə tutur. Ən mühüm dəyişiklik dövlət qulluğu sistemində sertifikat sisteminin tətbiq edilməsi ilə bağlıdır. Belə ki, dəyişikliklərə əsasən müsabiqənin test mərhələsindən uğur qazanan namizədlərə 5 il qüvvədə olan sertifikatın verilməsi nəzərdə tutulur. Həmin sertifikat namizədə sertifikatın qüvvədə olduğu müddət ərzində qeyri-məhdud sayda müsahibədə iştirak etmək imkanı verir. Dəyişikliklərə qədər isə namizədlər müvafiq vakansiya üzrə test imtahanında iştirak edir və həmin test imtahanının nəticəsinə əsasən müsahibə mərhələsinə buraxılırdılar. Müsahibə mərhələsinin nəticəsindən asılı olmayaraq, namizədin test imtahanından topladığı bal öz qüvvəsini itirirdi. Şəxs yenidən müsabiqədə iştirak etmək istəyərdisə, yenidən test imtahanında iştirak edirdi. Lakin yeni sistemə əsasən namizədlərin test imtahanından əldə etdiyi nəticə 5 il qüvvədə qalmaqla, onlara bu müddət ərzində qeyri-məhdud sayda müsahibədə iştirak imkanı yaradır ki, bu da müsahibə mərhələsində uğur qazanmayan namizədlərin yenidən test imtahanına hazırlaşmaq qayğısından azad edir. Eləcə də dövlət qulluqçusunun sertifikatına uyğun olaraq, vəzifədə irəli çəkilmə imkanı da qanunvericilikdə təsbit edilmişdir.

Digər mühüm dəyişiklik isə müsabiqəyə çıxarılan dövlət qulluğu vəzifələrinin əhatə dairəsi ilə bağlıdır. Belə ki, dəyişikliklərə qədər yalnız inzibati vəzifələrin 5-7-ci təsnifatı üzrə vəzifələr müsabiqəyə çıxarılır, yardımçı vəzifələr

üzrə isə müsabiqədən kənar qəbul aparılırdı. Artıq yeni sistemlə rəhbər vəzifələr də daxil olmaqla, inzibati vəzifələrin 1-7-ci təsnifatı üzrə vəzifələr müsabiqə əsasında tutulacaq. Eləcə də yardımçı vəzifələrin də tutulması ilk dəfə olaraq müsabiqə əsasında aparılacaqdır.

Qeyd edilən dəyişiklik nəticəsində yüksək biliyə, peşəkarlıq səviyyəsinə malik kadrların rəhbər vəzifələrdə daha geniş təmsil olunmasına imkan yaranacaqdır.

Dövlət qulluğu üzrə vakansiyaların əksəriyyəti bölgələr üzrə elan olunur. Müsabiqə və müsahibə mərhələsini uğurla keçmiş gənclər isə bölgələrdə işləməyə maraqlı olmurlar. Sizin fikrinizcə, gənclərdə bölgələrdə dövlət qulluğu keçməyə həvəs necə yaradıla bilər?

Əvvəla deməzdim ki, vakansiyaların böyük əksəriyyəti bölgələr üzrə elan olunur. Belə ki, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının mərkəzi aparatlarına, Bakı şəhəri üzrə ərazi idarələrinə, məhkəmələrə kifayət qədər vakansiyalar elan olunur. Eyni zamanda yeni sistemin inzibati vəzifələrin daha yuxarı təsnifatlarını da əhatə edəcəyini nəzərə alsaq, paytaxtda olan vakansiyalar üzrə elanların artacağı şübhəsizdir.

Hesab etmirəm ki, gənclərimizin bölgələrdə işləməyə marağı yoxdur. Düzdür Bakı şəhərində işləmək istəyənlərin sayı müqayisədə çox olsa da, regionlarda olan vakansiyalara da müraciətlər kifayət qədər olur. Hətta bir faktı qeyd edim ki, ötən müsabiqələrin birində ölkə üzrə ən yüksək sənəd verilməsi regionda olan vakansiya üzrə olmuşdur.

Hər bir halda gənc kadrların regionlarda işləməyə təşviq edilməsi, regionda olan vakan-

siyaların gənc kadrlar hesabına komplektləşdirilməsi zəruridir.

Bir məsələni qeyd etmək istərdim. Dövlət qulluğunda çalışmaq istəyən gənclərin ən böyük motivi adətən cəmiyyət və dövlət üçün maksimum faydalı olmaq, habelə özlərini maksimum realizə etmək istəyi ilə bağlıdır. Xarici ədəbiyyatlarda buna bəzən "public interest job" da deyilir. Düzdür, həmin ifadə yalnız dövlət qulluğu vəzifələri ilə məhdudlaşmasa da, ictimai maraq vəzifələrinin önündə məhz dövlət gulluğu vəzifələri gəlir. Düşünürəm ki, məhz ictimai faydalılıq ilk növbədə və daha qabarıq şəkildə özünü regionlarda göstərir. Eyni zamanda şəxsin özünün təcrübəsinin, peşəkarlıq səviyyəsinin artırılması baxımından da bu olduqca əhəmiyyətlidir. Fikrimin daha aydın olması üçün bir misal çəkim. Hər hansı bir dövlət qurumunun mərkəzi aparatına işə qəbul olunarkən, çalışdığınız struktur bölmədə əksər hallarda sizdən daha təcrübəli, peşəkar kadrlar olur və işin əsas istiqaməti üzrə məhz onlar məşğul olur. Belə deyək "məsuliyyətin və iş həcminin bölgüsü" aparılır ki, bu da bəzən gənc kadrın kənarda qalması ilə də nəticələnə bilir. Lakin regionda olan vəzifələrdə sizin üzərinizə daha böyük məsuliyyət düşür. Belə ki, bir çox hallarda siz müəyyən istiqamət üzrə əsas məsul şəxs olursunuz. Bu isə sizin üzərinizə daha böyük məsuliyyət qoymaqla bərabər, sizin özünüzün şəxsi inkişafınız üçün də faydalı olur.

Eləcə də artıq yeni sertifikat sisteminin daha çevik vəzifədə yüksəliş imkanlarının olduğunu nəzərə alsaq, regionda təcrübə qazanmış, bilik və bacarıqlarını artırmış gənc kadrın daha yüksək vəzifələrə yüksəlmək imkanı da olacaqdır.

Müsahibə mərhələsində gənclərdə gördüyünüz çatışmazlıqlar nələrdir? Dövlət qulluğuna qəbul olmaq istəyən gənclər müsahibə mərhələsinə hazırlaşarkən ən çox nəyə diqqət yetirməlidirlər?

Müsahibə fərqi yoxdur, istər özəl qurumlara, istərsə də dövlət orqanlarına işə qəbul prosesində olsun, sizin özünüzü təqdim etmək, digər namizədlərdən üstün cəhətlərinizi göstərmək baxımından çox gözəl imkandır. Eləcə də müsahibə mərhələsi şəxsin testlə

ölçülə bilməyən keyfiyyətlərinin işəgötürən tərəfindən üzə çıxarılması baxımından da olduqca əhəmiyyətlidir.

Əfsuslar olsun ki, bəzi insanlar tərəfindən testin əhəmiyyəti şişirdilərək, müsahibə mərhələsinə ikinci dərəcəli münasibət bəslənilir. Fikrimcə, gənclərin müsahibə mərhələsində uğursuzluqlarının başlıca səbəblərindən biri də budur. Belə ki, bir sıra hallarda müsabiqənin test imtahanından kifayət qədər yüksək bal toplamış namizədlər, həmin bala arxayın olaraq müsahibə mərhələsinə hazırlaşmır və nəticədə müvəffəqiyyət qazanmırlar. Bu da yanlış olaraq cəmiyyətdə test mərhələsinin obyektiv, müsahibə mərhələsinin isə qeyri-obyektiv olduğuna dair fikirlərə yol açır. Halbuki əksər hallarda namizədlərin müsahibə proqramı üzrə hazırlıqlı olmamaları, həyəcan, özlərini kifayət qədər təqdim edə bilməmələri və digər bu kimi amillər müsahibədə uğur qazanmalarına mane

Təbii ki, bir sıra hallarda müsahibə qrupu üzvü tərəfindən qeyri-obyektiv qiymətləndirmə hallarına da rast gəlinir. Belə halların qarşısının alınması üçün isə apellyasiya komissiyası fəaliyyət göstərir və qeyd etmək istərdim ki, məhz apellyasiya komissiyasının qərarı əsasında müsahibədən uğur qazanmış namizədlərin sayı kifayət qədərdir.

Éləcə də tez-tez rast gəlinən hallardan biri namizədlərin öz şəxsi anket məlumatlarında bu və ya digər bacarıqlarına dair yanlış məlumat verməsi ilə bağlıdır. Qeyd edilən hal daha çox özünü xarici dil biliklərinə dair məlumatda göstərir. Belə ki, namizədlər iddia etdiyi vəzifənin tələblərinə uyğun dil biliyinə sahib olduğunu, hətta dil biliyi tələb olunmadığı vəzifələrdə belə bu və ya digər dili mükəmməl bildiyini qeyd etsə də, müsahibə gedişində verilən suallar əsasında həmin dili ümumiyyətlə bilmədiyi və ya çox zəif bildiyi ortaya çıxır. Bu isə namizədin qeyri-səmimiliyinə dəlalət etməklə, şəxsi keyfiyyətlər meyarı üzrə də bal itirməyinə səbəb olur.

Namizədlərin ilk növbədə test imtahanından neçə bal toplamağınızdan asılı olmayaraq, müsahibə mərhələsinə daha ciddi, məsuliyyətlə və ən əsası müəyyən edilmiş proqram üzrə hazırlaşmaları məqsədəmüvafiqdir. Anket məlumatlarının doldurulması zamanı, müsahibə zamanı dürüst olmaq, yanlış, təhrif edilmiş məlumatlar verməmək olduqca zəruridir. Unutmaq lazım deyil ki, hansı sferada çalışmağından

asılı olmayaraq, işçidən tələb olunan birinci dərəcəli keyfiyyət məhz dürüstlükdür. Eyni zamanda namizədlərin özlərini şifahi təqdim etmə, ünsiyyət qurma, həyəcanlarını idarə edə bilmə bacarıqlarını da inkişaf etdirmələri onlara müsahibə zamanı və gələcək karyeralarında faydalı olacaqdır. Nəzərə almaq lazımdır ki, dövlət qulluğu vəzifələrində vətəndaşlarla daha çox ünsiyyət tələb olunur ki, bu da yuxarıda qeyd etdiyim bacarıqları şərtləndirir.

Bakalavr təhsilindən sonra şəxsin xaricdə və ya ölkə daxilində magistratura pilləsi üzrə təhsilini alması müsahibə mərhələsi zamanı ona hər hansı üstünlük verirmi? (verirsə, bu üstünlük nədən ibarətdir?)

Hazırda qanunvericilik səviyyəsində magistratura təhsilinin olması dövlət qulluğuna qəbulda formal üstünlük yaratmır. Bu baxımdan istər ölkə daxilində istər xaricdə alınmış magistratura təhsili yalnız o halda üstünlük verir ki, həmin təhsil namizədin biliklərində əks olunsun. Namizədin magistr pilləsində əldə etdiyi əlavə biliklər ona müsahibə mərhələsində daha yüksək nəticə əldə etməyə imkan yarada bilər.

Eyni zamanda qeyd etmək lazımdır ki, bəzi Avropa ölkələrində bir sıra dövlət qulluğu vəzifələrinin tutulması üçün magistratura təhsili tələb olunur.

Bu baxımdan bilik və bacarıqların daim artırılması, daha yüksək və keyfiyyətli təhsil alınması hər zaman faydalıdır.

MÜNDƏRİCAT / CONTENTS

Right to private life - Aghayeva Farida	0
Digital Content Markets For Consumers: Characteristics And Challenges - Imanli Narmin	9
The History Of Corporate Governance - Taghiyeva Shabnam	13
Committee on Economic, Social and Cultural rights and its role in the field of human rights - Remale Abilova	17
Food Safety In The European Union And Nutrition Policy - Nilufer Mustafayeva	23
Cybercrime Prevention And National Strategies - Cavad Valizade	27
The Main Factors Increasing Drug Trafficking - Farah Gulamgizi	31
Mass media and human rights - Aynur Abbasova	35
Opinion 2/13 On Accession Of the European Union To the ECHR - Mehdi Mehdizadeh	42
Anticorruption reforms in Post-Soviet states: legacy of EU conditionality or national achievement? - Faig Omarov	47
Методы защиты прав интеллектуальной собственности в Азербайджане - Исмаилова Эльнара	51
Uşaqlar arasında cinayətkarlığın yayılmasının səbəbləri: Risk faktorları və qoruyucu amillər - <i>Elxan Heydərli</i>	57
Müharibə Hüququnun Fəlsəfi Əsasları - İmamverdi Novruzlu	63
Müsahibə: Dövlət Qulluğu - Seyfəlpaşa Əliyev.	67

ELSA Azerbaijan

Zarifa Aliyeva 35 Baku, Azerbaijan

Phone: +994 (55) 249-54-35

E-mail: lawjournal@elsaazerbaijan.org

Website: www.elsa.az

Facebook: www.facebook.com/ELSA.Azerbaijan

Editor-in-chief: Aydan Aghazada

Co-editor: Bayram Mammadov